

ИСТОРИЧАР ДР НЕМАЊА ДЕВИЋ

Партизанског херојства се не одричемо, али морамо комунистичког наслеђа!

НОВИНАРКА ГОРДАНА ЈАНИЋИЈЕВИЋ

Нико у Београду није био свјестан шта се дешава у Книну и Вуковару!

ОДРЖАН САСТАНАК ПРЕДСЈЕДНИЦЕ ВЛАДЕ АНЕ БРНАБИЋ СА ДЕЛЕГАЦИЈОМ ОДБОРА И МИОДРАГОМ ЛИНТОМ

НАДА ЗА 12.000 ПРОГНАНИЧКИХ ПОРОДИЦА ИЗ ХРВАТСКЕ И БИХ ДА РИЈЕШЕ СТАМБЕНО ПИТАЊЕ

У СКУПШТИНИ ГРАДА ОДРЖАН НАУЧНИ СКУП ДУБРОВНИК И БЕОГРАД НЕКАД И САД

Весић: Историја нас учи о тијесним везама између Дубровника и Београда

КАКВА ЋЕ БИТИ СУДБИНА СРПСКЕ НАРОДНЕ ЧИТАОНИЦЕ И КЊИЖНИЦЕ ВРЕБАЦ

Суд у Госпићу погазио вољу ктитора Исе Бодановића и одузео имовину Врепчана

СОЛУНСКИ ДОБРОВОЉЦИ ПРЕПОРОДИЛИ ЈУЖНИ БАНАТ

У Владимировцу обиљежено 100 година колонизације

РИЈЕЧ ПАСТИРА: ДАРКО РИСТОВ ЂОГО

Како је фабрика сломила породицу?

Фабрика не служи томе да радник пристојно живи. Капиталиста ју је смислио да би он купио јахту, а комуниста да би будућем пролетеру, негдашњем сељаку, уништио стари свијет из кога га је отео. Фабрика је била и остала – и некад и данас – најзначајнији начин и метод, Божанство и Тлачитељ човјека отргнутог од земље, коријена, човјека вјечито уморног, човјека чији је живот – од вртића до старачког дома – фабрика.

Да, та фабрика за којом данас плаче титоизам – она је била и остала разлог зашто нестајемо. То је просто тако: након два огромна страдања у два свјетска рата, Срби (и Руси) су коначно престали да буду витални народи када су се преселили у фабрику (да ствар није само у идеологији већ у духовном поријеклу и капитализма и комунизма у напуштању Смисла говори нам примјер Запада – подједнако невиталног, подједнако окренутог раду и бесмислу, ефикаснијег у управљању материјом и још изгубљенијег у стварима Духа).

Та фабрика и тај „фића“ разлог је зашто смо од породице која је богатство мјерила у дјечи дошли до броја дјеце коју нам „дозвољава“ наше сиромаштво или богатство. Та фабрика и то „благостање“ су сломили кичму српског народа онако како Турци и Аустроугарска заједно са усташама нису успјели. Они су нас убијали и бацали по јамама – тек кад смо дошли до фабрике, почели смо сами да бацамо све низ ријеку и идемо у други свијет. Праћед који није знао за празник рада а није престајао да ради зато је посљедња генерација која је знала шта је живот који ти није диктирала ни Партија, ни Тржиште, генерација без празних ходова и вишка фантазије, без сексуалних фантазија и експеримената али са пуном кућом дјеце, без осјећаја да му је свугдје лоше и недостојно њега, земља безвриједна а сунце љепше негдје другдје. Када нисмо славили рад – радили смо. Када нисмо славили жену – поштовали смо је. Када нисмо живјели за забаву, имали смо радост. Славити зато данас носталгично институцију због које нестајемо, ону у коју смо улазили као многобројан радостан народ а из ње излазили као уморни пролетери са максимално двоје дјеце – можда ништа не осликава тако силно аутодеструктивну природу наше дезоријентисаности.

АУТОР ЈЕ СВЕШТЕНИК И РЕДОВНИ ПРОФЕСОР
ПБФ СВ. ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ У ФОЧИ

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**

Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**

Лектор: **Драгана Бокун**

Веб администратор: **Милисав Шапић**

Редакција: **Драгана Бокун, Жељко Ђекић,**

Драгана Шиповац и Јелена Рокнић

Сарадници: **Боро Ркман (Хрватска), Драган Башовић,**

Ратко Бубало (правни савјети),

Шпиро Лазиница (правни савјети),

Наташа Дробац, (правни савјети)

Адреса: **Отона Јупанчића 14, Нови Београд**

Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**

Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**

Телефон: **021/6613-600**

Сајт: **www.ssr.org.rs**

Тираж: **5.000 примјерака**

Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**

Штампа: **Штампариија Борба а. д., Београд**

ISSN 2466-3476

Израду овог броја Српског кола помогли су:

Управа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону,
Комесаријат за избјеглице и миграције, ТО Кула и општина Темерин

САСТАНАК ПРЕДСЈЕДНИЦЕ ВЛАДЕ СРБИЈЕ СА ЛИНТОМ И ДЕЛЕГАЦИЈОМ ПРОГНАНИХ СРБА

Нада за 12.000 прогнаничких породица из Хрватске и БиХ да ријеше стамбено питање

Председница Владе Србије Ана Брнабић 11. марта је примила чланове Одбора за рјешавање стамбеног питања прогнаних Срба из Хрватске и Федерације БиХ и народног посланика Миодрага Линту. Том приликом они су премијерку упознали са проблемом више од 12.000 прогнаничких породица из Хрватске и БиХ које још увијек нису ријешиле своје стамбено питање, као и са дру-

гим проблемима прогнаних у процесу интеграције.

Премијерка Брнабић је исказала разумијевање за наведени проблем и јасно навела да Влада има обавезу да свим прогнаничким породицама обезбједи кров над главом. Она је истакла да је неопходно утврдити прецизан број тих породица, што ће бити приоритет у наредном периоду. Премијерка Брнабић је прихватила приједлог Одбора да се

формира радна група коју би чинили представници њеног кабинета, Јединице за управљање пројектима (ЈУП), Комесаријата за избјеглице и миграције, Града Београда, Одбора и народни посланик Миодраг Линта. Радна група би требало да се оснује у најкраћем могућем року с циљем да предложи конкретне мјере, активности и временску динамику рјешавања стамбеног питања прогнаних Срба.

ЛИНТА И ОДБОР НА ПРВОМ РАДНОМ САСТАНКУ У ВЛАДИ У ВЕЗИ СА СТАМБЕНИМ ПИТАЊЕМ

Први корак: Утврдити тачан број прогнаничких породица које нису стамбено ријешене

У Влади Србије 25. марта 2022. године одржан је први радни састанак на основу договора са премијерком Аном Брнабић од 11. марта.

Састанку су присуствовали Милош Поповић, шеф кабинета премијерке Брнабић и његов замјеник Никола Јовановић, комесар за избјеглице и миграције Владимир Цуцић са замјеницом Светланом Велимировић, директор Јединице за управљање пројектима (ЈУП) Душан Ковачевић са сарадницима, секретар за имовинске и правне послове Града Београда Татјана Парпура и начелник одјељења за становање Горан Благојевић, градска секретарка за социјалну заштиту Наташа Станисављевић са сарадницима и виша савјетница при Кабинету председнице Владе Србије у Јединици за имплементацију стратешких пројеката, електронских сервиса и развој е-управе Светлана

Јовановић, народни посланик Миодраг Линта, председница Одбора за рјешавање стамбеног питања прогнаних Срба из Хрватске и Федерације БиХ Драгица Бабић и члан Одбора Душан Пилиповић.

Миодраг Линта се на почетку свог обраћања захвалио председници Владе Ани Брнабић што је показала интерес да се проблем стамбеног питања прогнаних лица из Хрватске и БиХ коначно ријешити на правичан начин. Напоменуо је да је међу прогнаним лицима позитивно одјекнула вијест да је премијерка примила делегацију Одбора за рјешавање стамбеног питања Срба из Хрватске и БиХ и да је јасно рекла да Влада има обавезу да свим прогнаничким породицама обезбједи кров над главом.

Линта је истакао да је потребно да се у што краћем временском року стамбено ријеше све прогнаничке породице које су остале испод

црте на конкурсима за станове, сеоска имања, грађевински материјал и монтажне куће; да се распишу јавни позиви за станове, сеоска имања, грађевински материјал и монтажне куће на нивоу Србије за све прогнаничке породице које досад нису конкурисале за рјешавање стамбеног питања; да се свим прогнаничким породицама које нису имале формално статус избјеглог или прогнаног лица омогући да конкуришу за рјешавање стамбеног питања што до сада није био случај; да се максимално убрза реализација Регионалног стамбеног програма након објаве коначних листа; да се прогнаничким породицама којима је истекао закуп у трајању шест мјесеци у откупну цијену рачуна плаћање закупа након истека наведеног рока како стоји у Закону о избјеглицама.

Милош Поповић потврдио је став премијерке Бр-

набић са претходног састанка који је одржан 11. марта 2022. године да ће сви прогнани из Хрватске и Федерације БиХ бити стамбено збринуте који немају ријешено стамбено питање, као и да новац није проблем.

На крају састанка је, у складу са захтјевом премијерке Брнабић, договорено да се утврди тачан број прогнаничких породица које нису стамбено ријешене због потребе да се уради процјена трошкова.

Према подацима Комесаријата за избјеглице и миграције има 5.912 породица које су конкурисале на неком од четири врсте јавних позива (станови, материјал, сеоска имања и монтажне куће) и које су након објаве коначних листа остале испод црте. Поред тога, потребно је идентификовати прогнаничке породице које досад нису конкурисале на јавне позиве, а у статусу су потребе за стамбено рјешавање.

ПРЕДСЈЕДНИК СРБИЈЕ УГОСТИО ДЈЕЦУ ИЗ РЕГИОНА

ВУЧИЋ: У СРБИЈИ ЋЕ ВАС УВИЈЕК ЧЕКАТИ ЉУБАВ

ФОТО: ПРЕДСЈЕДНИК РС

Председник Републике Србије Александар Вучић угостио је дјецу српске националности из региона и поручио им да је Србија њихова земља у којој ће их увијек дочекати љубав, одакле год да долазе.

Председник Вучић је, цитирајући чувеног Мику Антића, који је написао стих да би се истински вољело треба одрасти до дјетета, рекао да осјећа потребу да им се извини у име свих одраслих, јер ниједан изазов који је пред њима нису сами направили нити га заслужили.

– Нису сви међу нама одраслима у свијету, одрасли до дјетета. Ниједан изазов пред вама нисте сами направили, нити заслужили, већ сте га наслиједили од нас одраслих, али не и дораслих свему. Никада ниједно дијете

није почело рат, срушило берзу, нити оставило на улици некога, без дома, родитеља и дјецe – казао је председник Вучић и поручио да је генерација одраслих дужна извињење за све што се дешава, што генерације дјецe одрастају плашећи се рата, несташице хране, нуклеарне катастрофе. Он је истакао да је Србија данас оаза мира, стабилности и љубави, додајући да може то да каже у овом декадентном и узаврелом свијету, у којем владају хистерија и мржња.

– Увијек на памети имајте љубав, она је као снага – ако је више трошите, више ћете је имати. Гајите љубав, љубите своје родитеље, другове, српски народ. Волите своју кућу Београд и свој дом Србију. Овдје ће вас увијек саче-

кати љубав – поручио је својим гостима председник Вучић и захвалио њиховим наставницима, који их, како је рекао, уче српском језику, култури, уче их да воле Србију, а од тога не постоји ништа важније.

У име дјецe из региона, Јована из Мостара је захвалила председнику на пријему, рекавши да су са њом још и дјецa из Вуковара, Куманова, Старог Нагоричана, Копра и да су сви срећни што су у Србији, што су кроз петодневни камп имали прилике да се друже, али прије свега обићу знаменитости.

– Долазимо из различитих крајева и свако има специфичну причу, али сви имају заједничку љубав према Србији и свом народу и јаку жељу да очувамо свој идентитет – рекла је Јована.

1904.

ВРЕМЕПЛОВ СРПСКОГ КОЛА

2016.

Руски и наши непријатељи.

Од када су се заратили Јапанци с Русима, вриједно је читати како пишу новине, што излазе у Европи. Већина тих новина, а особито у Енглеској, затијем њемачки листови у Њемачкој и Аустро-Угарској пишу против Русије и Руса што грђе могу. Енглезима смета Русија, јер се она шири у Азији, а то Енглеској није право, јер би она рада да буде тамо главни господар. Осим тога се боји Русије, јер би по времену могла изгубити велику земљу Индију, а Енглезе тамошњи народ љуто мрзи. Па зато пишу што могу гадније о Русији, а Енглеска прави неприлике и помаже тајно Јапанце колико може.

Њемачки листови у Аустро-Угарској и Њемачкој пишу исто тако као и енглески, јер Нијемци мрзе силну Русију. Осим другогa Русија им не да на наш Балкан, који би они ради освојити, па да дођу управ у Цариград, а преко Цариграда у Малу Азију. Кад би Нијемци могли да продру на наш Исток, они би притиснули још јаче него досад и нашу браћу словенску: Чехе, Словаке и Словенце, а тако исто Хрвате, нас Србе, и Бугаре. То би они зграбили све у своје шаке, Словене притиснули, па би радили шта би жељели. Ту би они развили трговину, како би хтјели и од које би они неизмјерне користи вукли. Али то не да словенска Русија, за то је и мрзе.

СРПСКИ ПОВРАТНИЦИ СЕ НЕ ЗАДРЖАВАЈУ У ХРВАТскоЈ, ВЕЋ ИДУ У РАЗВИЈЕНИЈЕ ЗЕМЉЕ ЕУ

Српски повратници све мање се враћају, ако то и раде, онда је то да би ишли даље према земљама ЕУ. На простору општине Грачац у овом моменту српских повратника има дупло мање него 2004. године. Наиме, млади људи који су се тада вратили видјели су да посла нема и упутили су се даље у иностранство, или се вратили у Србију. Угашена индустрија довела је до тога да људи немају гдје да раде. Јавна предузећа су углавном запослила раније насељено хрватско становништво, у великој мјери и прије повратка српског становништва.

Проблем лоше или потпуно необновљене инфраструктуре постоји у свим мјестима у којима живе Срби повратници. Дијелом је уништена у рату или размонтирана и покрadena послје рата, а дијелом пропала због неодржавања. Саобраћајна и водоводна инфраструктура се преспо ро обновља, дијелом због слабе фискалне моћи повратничких општина, а дијелом и због мањка воље да се та питања ријеше. Нарочито су велики проблеми били у задарском залеђу и околини Бенковца. Може се закључити да без интервенције државе ови проблеми се не могу ријешити.

Међунационални инциденти су углавном ријетки и појединачни. Већи је проблем једне суптилне нетрпељивости која се пласира и промовише кроз одређене медије и тако подгријава и одржава стање конфликта ниског интензитета, које не дозвољава нормалан суживот.

Србима у Хрватској је јасно да Србија има своје ставове које брани и заступа из вјерујем оправданих разлога као што Хрватска има своје. Али Срби у Хрватској не би требали да трпе због тога. Исто тако треба бити јасно да у таквим околностима Срби као национална мањина у Хрватској трпе повећану дискриминацију. То што се у задње вријеме дискурс значајно промијенио и постало могуће прозивати Србе и српске лидере у Хрватској, срамота је одговорних институција и хрватског правосуђа.

• Дио текста на насловној страни четвртог броја СРПСКОГ КОЛА, објављеног 15. фебруара 1904. године

• Милан Танкосић, Замјеник начелника Грачаца у разговору објављеном у Српском колу (март 2016. године)

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР
ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ
Војвођанских бригада 17, Нови Сад
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

Неовлаштени улазак у посјед некретнина

• Посједник сам и власник више некретнина – пољопривредног земљишта (ораница, ливада и пашњака) на подручју Лике које сам наслиједио послје смрти мог покојног дједа. Од мога одласка у избјеглиштво, након Олује, почетком августа 1995. године, не користим те некретнине. Ових дана сам сазнао да су у посјед тих мојих некретнина ушла три корисника и да исте користе без икаквог мог одобрења. Провјером сам утврдио да су те особе добиле и разне видове подстицаја за бављење пољопривредном производњом и сточарством на тим мојим некретнинама од Агенције за плаћање у пољопривреди, рибарству и руралном развоју у Задарској жупанији. Како да поступим према тим особама, односно како да их онемогућим у даљем незаконитом кориштењу мојих некретнина које су узурпирани без икаквог мог одобрења и како да обавијестим наведену Агенцију која им је одобрила разне видове подстицаја за бављење пољопривредном дјелатношћу и сточарством на тим мојим некретнинама, да им ускрати незаконито одобрене подстицаје?

Прво што је потребно да урадите је да писменим путем одмах обавијестите особе које су неовлаштено ушле у посјед ваших некретнина и исте користе без икаквог вашег одобрења, да кориштење тих ваших некретнина одмах обуставе, уз упозорење да ћете против њих, уколико тако не поступе, поднијети кривичне пријаве надлежним органима у Републици Хрватској, уз захтјев за накнаду штете коју сте имали њиховим неовлашћеним кориштењем ваших некретнина.

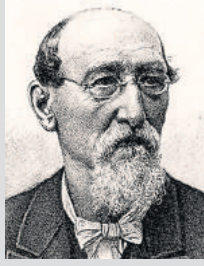
Друго што је потребно да урадите је да о незаконитом кориштењу ваших некретнина од стране особа које немају никакво ваше одобрење за кориштење ваших некретнина обавијестите наведену Агенцију и да од исте затражите да тим особама одмах обустави исплату даљих подстицаја и затражи од њих поврат досадашњих незаконито исплаћених средстава за те намјене. Наиме, у члану 118. став 4. Закона о пољопривреди Републике Хрватске, прописано је „Увјет уписа у Уписник пољопривредника је посједовање властитих или унајмљених пољопривредних ресурса (пољопривредног земљишта и/или стоке) и обављање пољопривредне дјелатности“. У ставу 5. истог члана прописано је „Пољопривредници уписани у Уписник пољопривредника обавезни су пријавити промјене у Уписнику пољопривредника о носителу и/или одговорној особи пољопривредника, називу пољопривредника, правном статусу пољопривредника, сједишту пољопривредника, располагању властитих или унајмљених пољопривредних и производних ресурса у року од 15 дана од настанка промјене на прописаном обрасцу захтјева за упис промјене Агенцији за плаћања“. У члану 120 став 1, алинеја 2. прописано је „Агенција за плаћања на темељу поднесеног захтјева пољопривредника проводи поступак и издаје рјешење о: брисању из Уписника пољопривредника“. У члану 144. став 1. и 2. прописано је: „У случају неоправданих плаћања, Агенција за плаћања корисницима издаје одлуку о поврату средстава у складу с чланом 54. Уредбе (ЕУ) бр. 1306/2013. Агенција за плаћања доноси одлуку о поврату средстава којом од корисника захтјева поврат исплаћених средстава у сљедећим случајевима: – када је корисник остварио средства на темељу нетачних података и/или ако их је остварио противно условима и одредбама овога Закона и прописа донесених на темељу њега – у случају административне погрешке настале приликом одобравања или исплате подстицаја – ако се након извршене исплате подстицаја корисницима, на темељу накнадне административне контроле, контроле на терену, накнадне контроле великих корисника подстицаја или инспекцијског надзора утврди неправилност коју је учинио корисник – ако не допусти обављање контроле на терену и/или инспекцијског надзора“.

На основу напријед цитираних законских одредби да се недвосмислено закључити да је у Вашем случају незаконито поступила и наведена Агенција, када је особама које без икаквог вашег одобрења користе ваше некретнине одобрила подстицајна средства за кориштење тих ваших некретнина, супротно напријед цитираним законским условима за одобрење подстицаја, које нису испуњавале те особе.

ШПИРО ЛАЗИНИЦА,
ПРАВНИ САВЈЕТНИК „ХЦИТ“-А НОВИ САД

• Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваке сриједи од 9 до 15 сати.

ДУБРОВНИК И БЕОГРАД НЕКАД И САД

МАТИЈА БАН

Године 1844. дошао је у Београд, гдје постаје васпитач кћери кнеза Александра Карађорђевића. Био је шеф прес-бироа и водио је послове националне пропаганде и члан Српске краљевске академије, а у исто вријеме један од најплоднијих српских писаца. По његовом имању и кући један дио Београда носи назив Баново брдо.

МЕДО ПУЦИЋ

Рођен је 12. марта 1821. у Дубровнику, од оца Марка Пуцића и мајке Мандалијене Бундицере, у једној од посљедњих племићких породица, поријеклом из Херцеговине, српског рода. Био је васпитач младог кнеза Милана Обреновића у Београду, у периоду 1868—1874.

У СКУПШТИНИ ГРАДА БЕОГРАДА ОДРЖАН ВЕЛИКИ НАУЧНИ СКУП

ВЕСИЋ: Историја нас учи о тијесним везама између Дубровника и Београда

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЋОРОВИЋ

У свечаној сали Старог двора у српској престоници 24. марта 2022. године одржан је научни скуп *Дубровник и Београд некад и сад* у организацији Удружења *Наука и друштво*. Овом скупу присуствовали су замјеник градоначелника Горан Весић, епископ викарни Српске православне цркве Јустин Јеремић, надбискуп Римокатоличке цркве Станислав Хочевар, професор Факултета политичких наука Драган Симеуновић као и велики број истакнутих научних радника и познавалаца ове проблематике.

ВЕСИЋ: УСКОРО ОТКРИВАМО СПОМЕНИК МАТИЈИ БАНУ

Обраћајући се присутнима, Весић је истакао да није имао дилему када су организатори предложили да Град Београд подржи организацију овог скупа те да је заједничка историја два града била запостављена, а однос Београда и Дубровника на неки начин жртва дневне политике.

– Потрудили смо се да се у посљедње вријеме одужимо оним Дубровчанима који су дали свој допринос развоју Београда, неки од њих су добили улице сада, неки раније, а управо се подиже

ФОТО: БЕОГРАДС

споменик Матији Бану на Бановом брду. У наредних неколико недјеља имаћемо споменик како би Београђани сазнали по коме је Баново брдо добило име. То је само један од оних Дубровчана који су утицали на развој нашег града и дали свој велики допринос како би Београд постао оно што је данас – рекао је замјеник градоначелника.

Весић је подсјетио да је недав-

но подигнут споменик Александру Дероку, чији се дјед такође доселио из Дубровника иако је био Италијан, те да изучавајући своју историју све више сазнајемо о тијесним везама између Дубровника и Београда и генерално Дубровника и свих словенских земаља.

ГРАДОВИ ЖРТВЕ ДНЕВНЕ ПОЛИТИКЕ

– Надам се да ће овај научни скуп бити још један допринос томе да наше везе посебно истакнемо. Скупштина града ће се потрудити да помогне штампање публикације са овог научног скупа, јер мислим да је веома важно да се о томе чита. Надам се да ћемо убудуће много чешће и отвореније говорити о утицају Дубровника у Београду – истакао је Весић.

Он је додао да смо најалост били жртве дневне политике што за вријеме социјализма, када се то на други начин третираше, што послје тога, када се прича о дубровачким Србима ставила у контекст између Србије и Хрватске.

– Надам се да ћемо о овом дијелу наше историје много отвореније говорити и да ћемо посебно афирмисати дубровачке Србе који су дали значајан допринос развоју не само Београда већ и Дубровника, као што ћемо афирмисати и оне Дубровчане који су такође живјели у Београду, а нису били Срби, али су значајни за наш развој. Ти људи су дио наше историје, дио историје нашег града. Они су дали свој велики допринос и треба о томе да разговарамо – закључио је Весић.

ЕПИСКОП ЈУСТИН: ДУБРОВАЧКА ЗАЈЕДНИЦА БИЛА НАЈПИСМЕНИЈА

Викарни епископ СПЦ Јустин Јеремић обратио се присутнима у име патријарха Порфирија и подсјетио да су Дубровчани као ненадмашни трговци у вријеме владавине деспота Стефана Лазаревића препознали Београд као важно мјесто свог значајног дјеловања. – Дубровачка колонија је годинама расла у дијелу града уз Дунав, а дубровачка заједница у 16. и 17. вијеку важила је за најписменију у Београду. Прва књига у Београдској вароши *Београдско јеванђеље* одштампана је заслугом Дубровчанина Тројана Гундулића, а најстарија књига штампана на српском народном језику *Српски молитвеник* први пут је приказана широј јавности заслугом Милана Решетара. И данас треба да се угледамо на Београђане и Дубровчане који су градили мостове између два града и два народа – закључио је Јеремић.

ХОЧЕВАР: НОВИ МОСТОВИ СТАРИХ ПРИЈАТЕЉА

Надбискуп Станислав Хочевар истакао је да се радује иницијативи која доприноси сазнавању историје, али и откривању нових могућности сарадње.

– У Београду сам 22 године и увијек изнова откривам стварности обилежјене дубоким и комплексним односима. Желимо да прије свега као ученици, а не као некакви господари историје, све више учимо из прошлости и растемо у интегралној мудрости – рекао је Хочевар.

ИРЕНА АРСИЋ: Матија Бан први предложио градњу Храма на Врачару

Посебан печат овом скупу дала је др Ирена Арсић, професор на катедри српске и упоредне књижевности Филозофског факултета у Нишу. Она је истакала да се однос Дубровника и Београда мјери вијековима, а да се почео усложњавати када град на Дунаву и Сави постаје српска престоница под деспотом Стефаном Лазаревићем. Она се осврнула на лик и дјело Матије Бана, како је рекла, најзначајнијег Дубровчанина у Београду.

– Он је у Београд дошао из Турске, а то није било случајно. Бан се врло свјесно определио да своју националну, политичку и културну мисију реализује у граду који је сматрао центром јужног словинства, како кажу Дубровчани, а затим и српског. Био је активан у политичким круговима и у многим тајним и јавним дјелатностима везаним за ослобађање Балкана што је подразумевало учешће

у дипломатским мисијама. Поред тога, иницијатор је значајних културних достигнућа, аутор и обимног драмског поетског и публицистичког дјела. Све то наравно није увијек наилазило на разумијевање српске, односно београдске средине – рекла је Арсићева наводећи да је Бану замјерено што је испјевао оду султану, као и да је занемарио најмлађег Немањића – Светог Саву. Он је тада предложио подизање храма на Врачару, а то свједочи документ који се чува у Архиву САНУ.

ПУЦИЋ И ФАБРИС ДОКАЗАЛИ ЉУБАВ ПРЕМА СРБИЈИ

Арсићева је потом истакала значај Меда Пуцића.

– Овај племић је стигао у Београд са друге стране Европе задан пансловенством. Убрзо је испјевао еп *Карађурђевка* у коме је истакао своје виђење српске историје, а затим је штампао ћириличне

списе из дубровачког архива у двије књиге, да би на крају био ангажован као васпитач младог и размаженог српског кнеза Милана Обреновића – рекла је Арсићева и додала да је остало нејасно због чега је (очито није био по вољи тадашњој династији) Пуцићу био забрањен улазак у Србију. Упркос томе, он је до краја

живота истицао своју љубав према Србији. У широкој лепези знаменитих Дубровчана у Београду Арсићева је истакала и чувеног новинара Антонија Фабриса, који је био познат по толерантности.

– Управо та особина је утицала да Фабрис добије Орден Светог Саве, а потом на Првом српском новинарском конгресу у Београду 1902. буде изабран за потпредседника. То га је дошло главе, ухапшен је одмах по доласку у Груж. За објављивање пјесме Уроша Тројановића *Бокешка ноћ*, посвећене младима Боке Которске, Антон је био у затвору гдје му се нагло погоршава здравствено стање – рекла је Арсићева.

ЛУЈО ВОЈНОВИЋ ТРАЖИО ПОСЕБАН СТАТУС ЗА ДУБРОВНИК

Она је потом истакала историчара писца и дипломату Луја Војновића као представника наредне

генерације истакнутих Дубровчана у Београду.

– Обављао је разне дипломатске послове, а између осталог чест година је био васпитач Александра Карађорђевића. Испунила му се жеља да постане сенатор и са тог положаја је тражио да Дубровник добије посебно мјесто у оквиру Краљевине Југославије. Послије Другог свјетског рата са истим приједлом се обраћао Брозу, али наравно неуспјешно. Послије Другог свјетског рата са истим приједлом се обраћао Брозу, али наравно неуспјешно – рекла је Арсићева која је због ограниченог времена стигла још да помене сликара Марка Мурата који је оставио дубок траг, не само због познате композиције *Долазак цара Душана у Дубровник*, него и као једног од оснивача београдске умјетничко-занатске школе која касније прераста у Ликовну академију.

ИГОР БОРОЗАН: ИДЕОЛОШКИ ТОПОС ДИНАСТИЈА ОБРЕНОВИЋ И КАРАЂОРЂЕВИЋ

Веома занимљиво излагање је имао историчар умјетности проф. др Игор Борозан који се осврнуо на политичку иконографију у којој је Дубровник представљао једну врсту идеолошког топоса династије Обреновић и Карађорђевић.

– Откривање споменика Ивану Гундулићу, аутора веома уваженог академског вајара Милана Рендића, у Дубровнику 1893. године је занимљив и по једном симболичном детаљу. Наиме, тада је у име српског краља послат његов лични дар – вијенац који је био саткан, како се наводи, од свих цвјетова из свих српских земаља. Јасна је интенција поклона да на неки начин Гундулића веже за српски културни простор –

рекао је Борозан напомињућу да је упркос противљењу аустроугарских власти само откривање дало династичку ноту и због извођења химне Гундулићу коју је компоновао Јосиф Маринковић.

Борозан се осврнуо и на познату слику чувеног дубровачког Србина римокатолика Марка Мурата Долазак цара Душана у Дубровник, коју је у највећој мјери финансирао краљ Александар Обреновић. Слика је изазвала полемику српске јавности, а међу онима који су бранили аутора истицао се Симо Матавуљ наводећи да је Мурат користио историјске записе Стојана Новаковића и Иве Војновића, као и археолошка истраживања Драгутина Милутиновића и Миха-

ила Валтровића. Слика је излагана на Свјетској изложби у Паризу 1900. године, гдје је доживјела позитивну рецепцију, а Мурату је додијелена бронзана медаља, након чега су критике престале.

Борозан је као трећи примјер навео слику краљице Марије у конавоској народној ношњи. Историја је забиљежила да је краљица Марија

са мајком 1923. године посјетила Дубровник, гдје је величанствено дочекана.

Он је као веома значајно дјело истакао рељеф Краља Петра ослободиоца који је 1924. године био постављен изнад унутрашњих врата од Пила, а рад је чувеног Ивана Мештровића.

– Усташе су га скинуле, али је захваљујући италијанским окупаторима рељеф сачуван и налази се у подруму палате Банац у којој се налази и дубровачка галерија. Рељеф овог споменика чува једна загребачка породица која је вољна да га уз новчану надокнаду уступи држави Србији и ако државне власт буду имале слуша надам се да ће се у будућности и откупити.

Јелена Младеновић: Матица хрватска измијенила оригинални рукопис Јосипа Берсе

Доц. др Јелена Младеновић у свом излагању се осврнула на текст Јосипа Берсе *Дубровачке слике и њриликe* за који је утврђено да је на одређен начин био и фаслификован од стране Матице хрватске. Ипак, захваљујући њеним истраживањима пронађена је оригинална верзија која је прије двије године угледала свјетлост дана.

„НИЈЕ БИО ДОБАР ХРВАТ“

– Ријеч је о озбиљној културно-историјској студији коју је написао Загребчанин Јосип Берса који је један дио свог живота у младости провео у Дубровнику док је његов отац тамо служио. Он је био толико опчињен дубровачком културом и животом да је и себе сврставао у корпус дубровачких писаца. Издање његове студије из 1941. године је било у великој мјери кроатизирано, а интервенције које су рађене на рукопису нису биле ауторове. Касније се об-

јављују и преписи овог издања. Захваљујући тротомној књизи Људевита Крмпотића *Њириликe Јосипа Берсе око „Дубровачких слика и њриликe“ у свјетлу његове књижевне осјтављивине*, која је објављена 2003. године, упознати смо са преписком коју је Јосип Берса водио са члановима своје породице, али и са многим угледним личностима тог времена. Крмпотић је био поприлично разочаран тиме што је увидом у цјелокупну преписку имао слику како је настала књига *Дубровачке слике и њриликe* и схва-

тио да Јосип Берса није тако добар Хрват како га је хрватска књижевност представила – навела је Младеновићева.

Она је рекла да је имала прилику да види оригинални одломак Берсиног текста који је 1922. године објављен у *Српском књижевном гласнику*. Упоредивши га са текстом који је објављен 1941. године утврдила је бројне промјене које су урађене том приликом.

– Интервенције су биле у смјеру кроатизације његовог језика, као и дословног мијењања сваког српског или српскохрватског израза. Током 2020. године успјела сам да дођем у додир са оригиналним Берсиним рукописом за који се сматрало да је изгубљен – истакла је Младеновићева.

УЦЈЕНА ИЗДАВАЧА

Она је истакла да је занимљив одговор на питање како је Берсин рукопис завршио у Матици хрватске, а никада није објављен у Србији.

– Матица хрватска је одмах

прихватила Берсин текст, али није дозволила да такав буде објављен, већ је од аутора тражила интервенције. Берса је ту једну годину, док је још био жив, извршио одређене измјене. Тако је пристао да се језик зове хрватскохрватски, али на многе друге интервенције није пристао. О његовом тексту потом су се старале његова сестра Данка и удовица Лидија и покушавале да тај текст након објављивања од стране Матице хрватске објаве и Срби. У томе су учествовали Милан Решетар, Марко Цар и многи други, али се тај рукопис више пута враћао из Српске краљевске академије. Послије смрти ректора Београдског универзитета Павла Поповића текст је пао у заборав, а Даница Берса је потписала примјерак финалне верзије текста који је био посљедња ауторова жеља – објаснила је Јелена Младеновић захваљујући којој је Берсин оригинални рукопис објелодањен и доступан читаоцима у новом издању од 2020. године.

ЗОРАН СТЕФАНОВИЋ: ДУБРОВНИК НАС УЧИ КАКО ПРЕЖИВЈЕТИ ТЕШКА ВРЕМЕНА

Проф. др Зоран Стефановић је говорећи о слици Дубровника у популарној култури истакао да она никад није једнозначна.

– Визуелно приповједање је релативно отпорно на идеолошке и геополитичке и друге манипулације, да се увијек може наћи понеко језгро истине. Стефановић је истакао да су прије стотинак година у склопу тадашње Краљевине Београд и Загреб спојили неколико утицаја који су постали свјетски феномен.

– Домаћи издавачи и сценаристи су кренули у врло амбициозну врсту рада. Присилени да током ратне економске кризе нађу свој израз – стварали су стрипове. Из пера Бранка Микића, једног од највећих сценариста међуратне Европе, настао је *Дубровачки гусар* који се 1937. године појављује као серијализовани роман. Од 120 свешчица и неколико хиљада страна касније је направљен и серијал стрипова *Син дубровачког гусара* – рекао је Стефановић и додао да је тако на велика врата и Дубровник дао допринос свјетској популарној култури.

– Сама позиција Дубровника се мијења 1939. година прављењем хрватске бановине што је касније послужило и за стварање НДХ. Долази до промјене наратива. До тада је наратив био комбинација романтизоване представе из популарних романа под утицајем Француза и нарочито Британаца са оним што су биле локалне фракције. Почетком рата стрип у Београду је мање рађен, међутим у Загребу је сачувана велика традиција и тадашњи НДХ забавник доноси старчевићевски наратив. По завршетку Другог свјетског рата, ствара се нова фаза која наступа након 4. Конгреса КПЈ – рекао је Стефановић закључујући да је примјер Дубровника поучан за данашњи осјетљиви геополитички тренутак.

– Сумњам да ће већина државних, националних чак и вјерских ентитета моћи да издржи пробу времена. Само кроз промишљање Дубровника можда можемо наћи начине за апсорбовање великих шокова.

ДЕЈАН ЈОВАНОВИЋ: БАНА И ГАРАШАНИНА ПОВЕЗАЛА ФРАНЦУСКА ДИПЛОМАТИЈА?

Политиколог др Дејан Јовановић је истакао да герила у контексту политичке мисли Матије Бана означава политичку борбу која има своју војну логику. Ди о овој закључка је дошао анализирајући Банове списе *Основи рата и Правила о четничкој војни*.

Јовановић је истакао да су главне карактеристике герилске групе: да контролишу одређену територију, да јавно носе оружје и уживају подршку становништва.

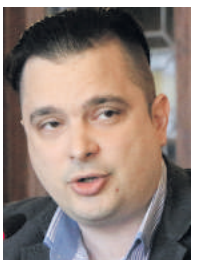
– Матија Бан сматра да четници морају бити опремљени тако да носе цивилну одјећу и значку на капи коју по потреби могу да скину. Из тога произилази да Бан препознаје да је оправдано са гериле прећи на ниво терористичке борбе. У својим списима Бан разликује нерегуларне од регуларних чета, даје предност квалитету, а не броју бораца и инсистира на моралности сваког члана чете, поготово официра који морају да буду изузетне и квалитетне личности у сваком погледу. Јасно је да има свијест о томе да се не може одржати герилска борба уколико изгуби подршку локалног становништва – рекао је Јовановић који је закључио да Бан заговара мисао да вођа четничке групе сноси колективну кривичну одговорност за цијелу чету. Поштују се етичка правила која забрањују герилском борцу да било шта предузима против цивилног становништва, док пљен смије узети само од непријатељске војске.

По Јовановићевом тумачењу, Бан сматра да оправданост постојања гериле указује на неспособност регуларне војске да савлада окупациону војску.

– За Бана нема дилеме, герилска борба мора да буде у сталној офанзиви, што се поклапа са савременом доктрином. Дозвољене су и диверзије, али само на начин да се не спроводе на објектима инфраструктуре у близини насељених мјеста, јер би у том случају мјештани били на удару – рекао је Јовановић.

Он је тражећи одговор на питање откуд Бану толико знање закључио да је то посљедица његових веза са француском дипломатијом и пољском емиграцијом која настаје послје пропалог пољског устанка из 1830. године.

– За најважније правило четничке војне Бан је рекао да га је превео са пољског језика. Он је дошао до хипотезе да је француско искуство герилске борбе из Шпанског рата пренесено пољској емиграцији и њиховим борцима за независност. Касније, кроз пројекте стварања јужнословенске опције, које би биле антируски и антигермански оријентисане долази до повезивања Илије Гарашанина и Матије Бана. Заједничка веза су и добре везе са Наполеоном III, од кога је Бан добио одликовање, док се за Гарашанина поуздано зна да га је посјетио два пута.

КАКВА ЋЕ БИТИ КОНАЧНА СУДБИНА СРПСКЕ НАРОДНЕ ЧИТАОНИЦЕ И КЊИЖНИЦЕ ВРЕБАЦ

Суд у Госпићу одузео имовину Врепчана и погазио вољу ктитора Исе Богдановића

Општински суд у Госпићу је у најкраћем могућем року за свега двије седмице одобрио градским властима и градоначелнику Карлу Старчевићу да се упишу као власници Дома Друштва Српске народне читаонице и књижице Вребац, основаног 1930.

РЈЕШЕЊЕ ИЗДАТО ЗА МАЊЕ ОД 15 ДАНА

Како пише портал *Новосиби*, у периоду од 4. до 17. марта 2021. Суд је одлучио да се у власништво Друштвеног дома у оближњем Врепцу упише Град Госпић, и то први пут у 90 година, колико дуго је у том тренутку овај дом постојао. Наиме, од почетка изградње дома 1931. па све до интервенције Града Госпића 2021. у земљишним књигама је увијек био уписан само један власник, а то је Друштво под називом Српска народна читаоница и књижица Вребац. Тај статус се није мијењао ни након Другог свјетског рата јер Дом није био национализован.

СУД ЈЕ 2006. ГОДИНЕ ОДБИО ЗАХТЈЕВ ГРАДА ГОСПИЋА

Ово није био први пут да је Град затражио упис у власништво. Бивши градоначелник Милан Колић је 2006. послао сличан захтјев Општинском суду тврдећи да је Град правни наследник Дома у Врепцу. Захтјев је тада одбијен, а образложење Суда је гласило да приложена исправа, у којој је било наведено да у регистру Трговачког суда у Карловцу нема података о власнику односно о Српској читаоници, није била довољна за упис власништва.

Петнаест година касније, градоначелник Старчевић понудио је нешто подробније образложење. Он сматра да Дом у власништву Српске читаонице „представља стари облик субмуниципалног друштвеног власништва” и да власништво Дома у Врепцу „ваља сматрати власништвом јединица локалне самоуправе, овисно о закљученом споразуму о преузимању некретности бивших општина”. Градоначелник се позвао на Закон о локалној самоуправи из 1990. године на основу којег је имовина бивших општина подијелена на новоформиране јединице локалне самоуправе.

КАКО СЕ МОЖЕ ОДУЗЕТИ ПРИВАТНИ ПОСЈЕД?

Упис Града као власника дома у Врепцу не би могао бити оспорен да није у питању преузимање приватног власништва, и то баш, какве ли случајности, у већински српском селу. Уза све то, мјештани Врепца и чланови обновљеног Удружења Српска народна читаоница и књижица Вребац уопште нису били обавијештени о жељи градских власти да се упишу

као власници њиховог дома. Такође, нису добили службену информацију да је Град у томе на крају и успио.

ТРАЖИЛИ ДОНАЦИЈУ ЗА КРОВ И САЗНАЛИ ДА ВИШЕ НИСУ ВЛАСНИЦИ

Све су сазнали случајно у октобру прошле године, седам мјесеци након што је Град постао власник дома. Иначе, Удружење Српска народна читаоница и књижица Вребац обновљена је 2017. године. С радом је престала још 1941. приликом успоставе Независне Државе Хрватске. Задњих пет година Врепчани активно раде на јачању чланства Удружења, али још и више, на обнови дотрајалог дома који им је донедавно припадао.

Од фасаде, крова, степеништа па до унутрашњих радова, све је вапило за обновом, за коју су им биле потребне велике донације. Баш тако су и сазнали за промјену власништва.

Требао је добити донацију за обнову крова од једне фондације из Италије. Донатори су тражили документацију, између осталог и власнички лист. Из Италије су међутим добили образложење да документ који су приложили није валидан. Након тога су послали исти документ, још увијек ништа не сумњајући. Након те безуспјешне размјене, завили су у земљишне књиге и имали су што видјети – Удружење више није било власник дома.

АМАНЕТ КТИТОРА ИСЕ БОГДАНОВИЋА

Историја изградње дома и сви папирни докази из међуратног периода у потпуности иду у прилог Врепчана. С више од 200 метара квадратних, тадашњи Културно просвјетни дом је почетком 1930. дао изградити Иса Богдановић, познати београдски адвокат поријеклом из Вреп-

ца. Не само да је највећим дијелом финансирао његову изградњу, него је за ту сврху уступио приватну земљишну честицу.

Чим су постављени темељи дома, Богдановић је пренио власништво са себе на Српску народну читаоницу и књижицу Вребац, друштво које је било основано коју годину раније.

ШТА ЈЕ ЗАПИСАНО У ДОКУМЕНТИМА

Према архивским документима, уписом од 14. јула 1930. и одлуке од 17. јула исте године, „на темељу правонамне исправе краљевског котарског суда у Госпићу од 28. октобра 1929. укњижено је право власништва у корист Српске народне читаонице и књижице у Врепцу.”

С друге стране, статутом Друштва, у члану 33. било је одређено да, ако скупштина закључи да се друштво разиђе или ако би га државна власт распустила, „друштвени иметак предаје се на чување мјесној црквеној општини, која ће сав повјерени јој иметак вратити новоме које би се основало у Врепцу под истим именом и са истим задацима.”

Након гашења Друштва Дом није могла преузети врепачка православна црква јер је 1948. срушена. Тако је власништво остало непромијењено, а мјештани се на чување мјесној црквеној општини, која ће сав повјерени јој иметак вратити новоме које би се основало у Врепцу под истим именом и са истим задацима.”

ПЕТИЦИЈОМ ПОКУШАВАЈУ ДА САЧУВАЈУ СВОЈА ПРАВА

Чланови Удружења Српске народне читаонице и књижице у Врепцу нису сједили скрштених руку. Почетком марта ове године покренули су петицију са захтјевом да се власништво Дома у Врепцу врати у првобитно стање. У петицији су навели да је Друштвени дом саграђен на приватном земљишту, из приватних средстава ктитора Исе Богдановића, врепачког адвоката.

Врепчани тврде да Град Госпић нема легитимно, нити морално право да преузме приватно власништво које има карактер сеоског власништва и на којем се темељи друштвени живот села. „Врепчани не могу допустити да се чином преузимања власништва Друштвени дом у који су годинама улагали даје на кориштење трећим правним или физичким особама. Овиме изјављујемо јавно противљење таквим поступцима Града. Чин преузимања власништва учињен је без икаквих најава и директно уперен против обнове друштвеног и културног живота Врепчана”, сматрају чланови Управног одбора Друштва.

На наш захтјев, Град Госпић доставио је рјешење тамошњег Општинског суда и земљишно-књижног одјела којим се доказује да је одобрен упис укњибе власништва некретности у Врепцу. Занимало нас је према каквим критеријумима и на основу којих уредби је Град добио власништво, као и то у коју сврху ће користити Дом.

– Правни учинци уписа у земљишне књиге наступају када су за упис одређеног књижног права испуњене материјално процесне претпоставке одређене правилима која уређују претпоставке, стицање, промјену или престанак одређеног права на некретностима и када су за

provedбу биле испуњене све претпоставке одређене земљишно-књижним правом – покушали су објаснити из Града Госпића.

Нагласили су да је, према оцјени стручних служби, упис проведан на темељу валидног приједлога Града и приложених јавних исправа. Наводи се да би Друштвени дом у Врепцу након обнове и уређења требао бити додијељен на кориштење и управљање Мјесном одбору Вребац. Дом би тако био мјесто окупљања мјештана у разним пригодама, појаснили су, а својом би функцијом допринио социјализацији и квалитету живота у сеоској средини. Остаје нејасно гдје ће дјеловати Српска народна читаоница и књижица Вребац чији су чланови у протеклих неколико година већим дијелом обновили дом.

КРАЈНОВИЋ: ДОМ СМО ОБНОВИЛИ, МОРАМО ДА ВРАТИМО ВЛАСНИШТВО

Богдан Крајновић, један од чланова Управног одбора овог Удружења је у изјави за *Српско коло* рекао да Врепчани неће посустати.

– Петицију је до сада потписало 386 људи. Ријеч је о онима који су на било који начин везани за ово село.

Осим петиције Врепчани су упутили писмо председнику и премијеру Хрватске.

– Од председника Владе Андреја Пленковића никакав одговор нисмо добили док су из кабинета Зорана Милановића одговорили да је за ово питање надлежан суд.

Врепчани су затражили подршку Амбасаде Србије у Загребу и Конзулата у Риједи.

– Знамо да имамо подршку нашег конзула Горана Петровића који је прошле године и долазио у Вребац и тада обишао наш дом.

Српска народна читаоница је о цијелом овом случају обавијестила и међународну

СЕЛО ПУНО ЖИВОТА

Село Вребац, смјештено у Личком пољу, према задњем попису становништва има 45 становника. Село је прије рата било готово десет пута бројније, но и с оваквом танком демографском сликом, у Врепцу не влада мртвило и пустош, какво је у селима Читлук или Дивосело, гдје су још само мине остале. Куће у Врепцу су обновљене, дворишта ограђена, а у средишту села су уређене старе штерне и бојалиште. Бољој слици у Врепцу свакако придоноси и посвећеност мјештана Друштвеном дому, том заједничком наслеђу које чувају и обнављају. Иницијатива за реновирањем дома, контактирање градских власти око помоћи и донација очито су само биле подјетник за руководство да вриједну имовину ставе под своје управљање.

јавност и упутила писма амбасадама САД, Велике Британије, Њемачке, Аустрије, Италије, Мађарске, Швајцарске, Русије, Словеније, Француске, Србије и Конзулату Србије у Риједи, као и Представништву Европске уније у Загребу.

И док траје спор Врепчани су успјели да обнове кров.

– Дом у Врепцу прекривен је у потпуности средствима које је осигурало Српско народно вијеће (СНВ) у износу од 105.137,50 куна или 14.000 евра. Пројект је одобрен и изведен на основу прошлогодишњег захтјева Управног одбора Српске народне читаонице и књижице у Врепцу (СНЧК) – каже Крајновић изражавајући искрену захвалност пријатељима Врепца.

– Велику захвалност за овај пројект и заслугу за реализацију дугујемо Емини Ђурашевић (СНВ), нашем истинском пријатељу и сараднику, дојупану Милану Узелцу, као и представнику СДСС за наш крај Станку Момчиловићу. Да није било њих и истинске подршке коју је Милан Узелац и најавио у нашим крајевима, не би било пројекта.

Како истиче Крајновић, за Врепчане је најбитније да је Дом заштићен од прокишњавања. Истиче да је припремљен материјал којим би требало оспособити тоалет и уредити библиотеку.

– Настављамо са правном и демократском борбом за повратак Дома у власништво СНЧК, као што је и било од 1930. и ни на који начин нити под било којим околностима нећемо пристати на било што друго осим враћања имовине која је отуђена незаконитим и неморалним чином од стране града Госпића – закључује Крајновић изражавајући захвалност свим људима добре воље који су помогли у обнови овог дома.

ГОРДАНА ЈАНИЋИЈЕВИЋ ЈЕ СВЈЕДОЧЕЋИ ИСТИНУ КАО РАТНИ ИЗВЈЕШТАЧ ПРЕПЈЕШАЧИЛА ЧИТАВУ РЕПУБЛИКУ СРПСКУ КРАЈИНУ

НИКО У БЕОГРАДУ НИЈЕ БИО СВЈЕСТАН ШТА СЕ ДЕШАВА У КНИНУ И ВУКОВАРУ

» Гордана

Јанићијевић је једина жена која је у улози новинара у континуитету у вријеме ратних дешавања извјештавала са свих српских ратишта, а највише из Републике Српске Крајине. Професионална знатижеља надвладала је страх од свих опасности.

РАЗГОВАРАО:
ТРИФКО ЋОРОВИЋ

Новинарку Гордану Јанићијевић гледаоци у новије вријеме памте као уредницу култне емисије *Српки св(и)јет* која је у 146. издања до прошле године емитована на националној телевизији ИНАС. Назив ове емисије као да је био магнет за политичаре како домаће тако и стране, па је синтагма српски св(и)јет добила неку сасвим другу конотацију.

Међутим, многи не знају да је Гордана Јанићијевић једина жена која је у вријеме ратних дешавања извјештавала са свих српских ратишта, а највише из Републике Српске Крајине. Професионална знатижеља надвладала је страх од свих опасности.

У разговору за *Српско коло* Гордана описује како јој је Божја воља предодредила судбину у којој је била свједок многих дешавања везаних за опстанак и пропаст Републике Српске Крајине. Све оно што је доживљавала ревносно је биљежила и сакупила у рукопису још увијек необјављене књиге *Крајина која некад бејаше*.

– Истина је да сам књигу написала, али је објавила нисам. Благослов за рад на књизи добила сам давне 1996. од блаженопочившег патријарха Павла. Питала сам га када ће књига изаћи, рекао ми је: „Када дође вријеме.“ Тако се ја тјешим 26 година.

● **Како се уопште десило да се усред рата нађете у Републици Српској Крајини?**

– У вријеме распада земље и почетка рата, радила сам у РТВ *Полишика*. И, вјероватно, као деведесет одсто људи, појма нисам имала шта се заправо дешава. Постојала је ТВ *Београд*, није било много снимака са терена, били су углавном фоно извјештаји. Мој зет је био на вуковарском ратишту и два мјесеца нисмо имали никакву информацију да ли је уопште жив. Двоје дјеце, беба и старији син, који је имао мало више од годину дана, плаче и зове оца. Ја се погубила. И одлучила сам да покренем све везе и одем у Вуковар. Била је недјеља вече. У уторак сам била у Вуковару са групом америчких новинара које је довео Дејан Караклајић. У Вуковару – ниједно цијело дрво. Код

фамозне Циглане – 140 лешева чека на обдукцију. И дванаесторо дјечјих лешева. Тада сам упознала дивног проф. др Зорана Станковића. И то је био тај преломни тренутак када сам имала дуг разговор са самом собом. Ако сам новинар – треба да будем новинар коме је мјесто на терену. Треба да пишем и извјештавам о ономе шта се догађа и што видим. На дан проглашења РСК, на Св. Николу 1991. била сам у Петрињи да видим своју једину „везу“ преко Дрине – породицу моје другарице Маре Чучковић из Доње Бачуге код Петриње. Водила ме је једна сјајна жена, Хрватица, удата за Србина. И, тако је почело. Зет је, хвала Богу био у Ернстинуову, на другој линији.

● **Какви су били Ваши први утисци?**

– Ја сам ратом била шокирана. Срби су били потпу-

ни дилетанти. Тотални. Нико у Београду није био свјестан шта се дешава на пар стотина километара даље. Ни политичари, а камоли обичан свијет. Није постојала реална слика, нити је, чини ми се, био дефинисан политички циљ и одговарајућа стратегија. Вјеровало се у некакву Југославију које фактички, није било ни прије, а поготово послједице Титове смрти. Медији су били недопустиво неспособни и инертни. Један од ријетких који је препознао сву озбиљност ситуације и потребу да се дође до што више информација са ратом захваћених терена био је тадашњи директор *Полишике* Живорад Жика Миновић. То је човек захваљујући коме је написана бар трећина моје књиге. Он ми је био најзначајнија подршка. Не могу да се пожалим ни на тадашњег уредника Александра Тијанића ко-

ји ми ниједном није направио проблем да останем дуже од предвиђеног рока. Чак се дешавало да због неког догађаја прекида програм да би пуштао мој извјештај.

● **Да ли је по Вашем мишљењу било слоге у Крајини имајући у виду да је ратна несрећа спојила многе људе и њихове судбине?**

– Управо је то највећи српски усуд. Ја сам била шокирана када сам схватила колики анимозитет и у таквим условима постоји између Личана и Далматинаца, па Личана и Кордунаша. Некако су ми Банијци били најблажи. У самом Книну, па фактички и у цијелој РСК, постојао је латентни сукоб између Бабића и Мартића. Славонија и Барања су физички биле далеко, па су и тамо имали, додуше, блаже сукобе. Паспаљ није био дорастао функцији која му је допала... У све њихове сукобе, уплитала се српска ДБ и „досољавала“, али и кадрирала и сада долазимо до другог српског усуда – лоших и неспособних, полтронских настројених кадрова. Нажалост, прошло је 30 година од рата, а лоше кадрирање имамо и данас.

● **Које сте све личности срели у Крајини?**

– Многе. Неке домаће сам поменула, али било је много странаца који су нас „мирили“. Нећу их помињати јер о њима пишем, а и др Милан Гулић је многе од њих назна-

ПОРИЈЕКЛО

– Одрасла сам у старој, честитој српској породици у Умчарима. Прадједа је погинуо на Солунском фронту, дјед је био за краља тако сам ја у породици слушала другачију причу од оне званичне. Комунисти су нас послједије рата ојадрили и мислим да се никада нисмо опоравили. Управо дјед ми није дозволио да одем на оснивачку скупштину нове Демократске странке јер је на њеном челу био Драгослав Мићуновић о коме је дјед Костадин имао ружно мишљење. Заправо, имао је информације о којима ја нисам имала појма. Опет, старином, татини су крајем 18. вијека дошли из Црне Горе. Од Васојевића су. Мамини су од Бјелопавлића са Слапа. Наш предак Јосип Павићевић био је игуман Острога, подигао је Доњи манастир, био Његошев духовник и мијењао га је у црквеним пословима када је владака био ван Црне Горе. Е, када саберете све ове гене, ваљда сам све ово морала да радим. Само што би било лакше да сам била мушкарац.

чио у рецензији. Поменућу један детаљ. Из Београда сам заказала интервјуе са градоначелником Осјека Златком Крамарићем и сутрадан са тадашњим осјечким жупаном Бранимиром Главашем. Из вуковарског прес центра ме доведу до моста на Драви, ту ме сачека возач г. Крамарића, инкогнито уђем у Осјек, урадимо добар интервју, вратим се у Вуковар и спремам за сутрашњи са Главашем. Те ноћи ухапсе градоначелника Вуковара Славка Докмановића, Главаш одмах побјегне и ја останем без интервјуа...

● **Можете ли нам изнијети неке своје личне утиске о њима?**

– Генерално, ми смо од тих странаца очекивали мир и рјешење. Крајње наивно. Мислим да нисмо имали појма о новој геостратешкој расподјели сфера утицаја послједице рушења Берлинског зида. Испоставило се да су били лицемјери са задатком. Да, упознала сам оца садашњег генералног секретара НАТО-а Јенса Столтенберга Торнвалда. И он је био у некој мировној мисији. Срела сам и Венса и Овена. Поставила сам неко конкретно питање, нису ми одговорили, устала сам и рекла да нисам задовољна одговором и замало да избије дипломатски скандал. Послједије конференције за штампу буквално ме ходником данашње Палате Србија јурио Миодраг Перишић, тадашњи савјетник Добрице Ћосића.

ЕСЕЈИ УГУШИЛИ ЖИВУ СЛИКУ

● **Како је изгледао новинарски живот у ратним околностима у Крајини?**

– За домаће новинаре и дописнике београдских медија – је све било уобичајено. Осим што су постали ратни извјештачи. У Книн су долазили новинари РТС-а, *Јединства*, *Побједе*, *ТВ Нови Сад*... и ја. Они су добијали аутомобиле, ја нисам возач, па сам путовала аутобусом док су саобраћали, а послједије сам се сналазила. Наши новинари су писали есеје, а хрватски дописник из Госпића, рецимо, у једној руци држи микрофон у другој кишобран, јер пада снијег. Извјештај – минут и по. Норма. Наши имају покривалицу и расписаног новинара који чита свој есеј. Па чак и да није постојала намјера, да сам рецимо ја сједала у некој евровизијској размјени, у Бриселу, рецимо, о ситуацији у Госпићу прије бих узела новинарку са сликом са лица мјеста.

РАЗБОЉЕЛА САМ СЕ НА РАЧИ

● **Какав је Ваш поглед на злочиначку акцију Олуја и гдје сте били у тренутку кад се она дешавала?**

– Била сам буквално болесна. Прва смо екипа која је била на Рачи када је стигло чело колоне. До последњег тренутка нисам вјеровала да Крајине више нема. Једна од последњих телефонских веза између Книна и Београда била је она између мене и дописника *Политике* Милана Четника. Налазио се у склоништу у подруму Прес центра. Десетак дана касније, у мом ноћном програму *Строго повјерљиво* пустила сам му тај разговор. Испоставило се да он појма није имао шта се дешава ни у граду ни у Крајини. Разговарала сам са много избјеглица. Једна од најстрашнијих прича је да је ћерка од Петриње возила мртву мајку на сувозачевом сједишту. Да се не лажемо, Хрвати сами никада не би могли да изведу *Олују*.

СЛОБОДАН СТАВ

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ДА СУ СЕ КРАЈИШНИЦИ БОРИЛИ УЗАЛУД?

ПИШЕ: ДУШАН ОПАЧИЋ

Изгласавањем Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, који је на снази од 1. јануара 2021, након више од двије деценије прекинут је однос државе као строге „маћехе“ ратним ветеранима, и начињен огроман помак према онима који су ту исту државу бранили својим животима.

МУЧНА НЕЛАГОДА

Донијет је један Закон који дефинише положај бораца, а у коме се јасно наглашава брига о њиховим породицама (живих и погинулих), њихова пра-

држави, радимо, дружимо се, њихова дјеца су рођена овдје у Србији... То су прогнани људи са својих огњишта, који нису имали гдје. То више нису лица са избјегличким легитимацијама, то су наши грађани и држављани, који уживају иста права као и ми рођени овдје.

Па зашто их онда овим Законом дискриминишемо? Чему то? Нама који ма је признат статус бораца овим Законом, припадницима ЈНА, ВЈ и полицијских јединица које под тим именом и обиљежјама више не постоје.

У чему је онда проблем, са нашим држављанима који су некада били борци РСК? Не желим да

ва и одређене субвенције које уживају. Да ли је Закон идеалан или не, то је већ друга тема и може се о томе дискутовати, али свакако да исти тај Закон представља крај тишине, окретања леђа и дискриминације ове категорије нашег друштва.

Без обзира што нисам правник, као грађанину, овај Закон ми је кристално јасан, али у мени буди и мучну нелагоду, због само једног питања: Зашто се овим Законом одричемо бораца некадашње Републике Српске Крајине?

НИЈЕ ТО БИО НИЧИЈИ ПРИВАТНИ РАТ

Не, овдје не говорим о припадницима неких паравојних формација, него о људима који су прво бранили своју тадашњу државу СФРЈ, па потом голе животе својих породица, и државу проистеклу из те одбране, названу Република Српска Крајина.

То није био њихов приватни рат, ни хир да пушкарају околу, ти људи су били у саставу војске, милиције и Територијалне одбране, укратко припадници регуларних одбрамбених снага. Данас су ти борци и њихове породице наше комшије, људи са којима живимо у једној

поверујем у то да не може да се нађе компромисни модел, да и они буду „покривени“ овим Законом.

ДОК ЛИНТА ГОВОРИ, ОСТАЛИ БУТЕ И МУДРУЈУ

Једини који је кроз институције покушао да се избори за измјене овог Закона, тј. да исти обухвати и борце одбрамбених ратова из РСК је народни посланик Миодраг Линта из владајуће коалиције.

Његов приједлог измјене овог Закона више пута је Скупштина одбила. Обично, свега шест посланика од 250 укупно, гласа за Линтин приједлог. Поражавајуће.

Као што сам на почетку напоменуо, нисам правник, а на ову тему гледам са људске стране. Не желим ни да повјерујем да су се борци РСК борили узалуд. Њиховим остављањем ван Закона, изгледа да је за нашу државу њихова борба била безначајна.

Са друге стране, увјерен сам да би све аутоктоне борачке организације у Републици Србији требале да се солидарно са овом нашем браћом, по роду и по оружју, и да заједничким радом дођу до рјешења у исправљању ове велике неправде.

У НОВОМ САДУ ОДРЖАН САСТАНАК О ПОЛОЖАЈУ СРБА КРАЈИШНИКА

Борба за признање статуса бораца Српске војске Крајине

» Драгомир Лалић, Миодраг Линта, Ђорђе Вујко, Милан Гомирац, Драго Ступар, Миле Шапић, Миомир Црногорац и Мирко Радаковић

На Новосадском сајму књига на једном од штандова књиге су излагали и Срби Крајишници. 15 удружења се удружило и представило своја издања. У оквиру Сајма у недељу 6. 3. је одржан и радни састанак на коме се говорило о положају Срба Крајишника у Републици Србији.

Састанак је организовао Милорад Буха, који је због болести био спријечен да присуствује.

ЛАЛИЋ: СКУПИЋЕМО 30.000 ПОТПИСА ЗА ПЕТИЦИЈУ

На самом почетку се обратио Драгомир Лалић, председник *Отаџбинској иокреши* поручујући да само просвећен и друштвено одговоран народ који поштује своју историју, културу, језик и писмо и који не заборавља своје великане има сигурну будућност.

– Битна нам је иницијатива о Приједлогу закона о измјенама и допунама Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица. Планирамо да скупилимо потписе, потребно је више од 30.000 и да заједно са приједлогом предамо председнику Народне скупштине на усвајање. Друге двије важне иницијативе су учествовање на парламентарним изборима у Републици Хрватској за саборске заступнике и учествовање у изборима за ЕУ парламент.

ВУЈКО: САКУПИТИ СВЕ БОРАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Борац Ђорђе Вујко наводи како постоји много појединачних организација ветерана, инвалида, бораца како у граду Новом Саду, тако и у цијелој Србији. Тако да он предлаже да се општинске организације окупе и направе заједничку Скупштину.

– Ми смо борци и међу нама се мора спровести организован систем, да се објединимо, да се зна ко нас представља, овако свако иде за себе, и ништа се не постиже. Људи немају здравствено осигурање, немају пен-

зију, потпуно су ван сваког система.

РАДАКОВИЋ: БЕЗ МОРАЛА НЕМА РЕЗУЛТАТА

Мирко Радаковић из Удружења *Крајишки тивреџник* и један од организатора штанда Крајина у срцу каже да већ 20 година борци причају свако своју причу. Не уче једни од других, већ подмећу клипове „међу собом“.

– Криза је знања, криза морала, криза части и ауторитета. Требамо поново извршити хомогенизацију крајишког корпуса. Затим се требамо борити да наш народ добије статус бораца и ратни стаж. Без тога не можемо да подигнемо морал. Мислим да активност коју би сви подржали је свакако Резолуција о геноциду над српским народом у Независној Држави Хрватској – рекао је Радаковић и додао како је присуствовао протестној шетњи 26. јануара, али да најалост за њу нису имали слуша државни званичници.

Радаковић је најавио овом приликом и скуп који би се одржао 28. априла на ушћу Саве у Дунав код Небојшине куле.

– Тим скупом би се вршио притисак на Скупштину да изгласа Резолуцију о геноциду. Нема веће штете да нас оптужују за геноцид,

КРАЈИНА У СРЦУ

На штанду *Крајина у срцу* промовисане су књиге: Славика Срдиф *Непребол*, Мирко Латинковић *Петровчани српски добровољци у Великом рату и насељавању Војводине*, Мирко Радаковић *Кордун од љепоте до голготе*, Зоран Вранешчевић *Закон и статус бораца РСК*, Буро Шкаљац *Кордун у рату 1991–1995*, Добривоје Павлица *Личка прела у Новом Саду*, Милке Кајганић *Сабрана дјела*, Симе Шуице *Сабрана дјела*, Матије Воркапића *Сећања – о путу малог логораша до доктора ваздухопловства*, Мирка Латинковића *Зборник радова 1, 2, 3*.

а над Србима је извршен геноцид у 20. вијеку два пута. Такође, морам да нагласим да је свакако битан и Бечки споразум о сукцесији, посебно Анекс Г под називом *Стишена и лична права*. Морамо се борити да се бар нека права врате.

Радаковић указује на важност оснивања Крајишког културног центра.

ЛИВАДА: ПОГУБНЕ КРАЈИШКЕ ПОДЈЕЛЕ

Проф. Милан Ливада каже да оно што обесхрабрује Крајишнике је што нема неког великог помака у рјешавању питања која су за њих битна.

– Зар ником у дипломатском смислу у Србији не смећају свакодневне расистичке пароле у Хрватској гдје се велика убијање Срба? Напади на преостале Србе у Хрватској? Нема никада никаквог дипломатског реаговања на кршења људских права када дође до таквог неког инцидента.

Ливада је такође рекао да је изузетно погубно за остваривање права крајишко нејединство. Такође наводи како му је несхватљиво да Србија не усваја Резолуцију о страдању Срба у НДХ.

Председник РВИ Покрајине Војводине Драго Ступар поручује да је српски борац, борац са којим би он увијек ишао у борбу и да никада неће признати да су Срби у Крајини физички изгубили рат, него само политички захваљујући онима који су их у то вријеме водили.

СТУПАР: МОРА СЕ ЧУТИ И НАШ ГЛАС

Ступар се осврнуо на неријешена питања српске имовине у Хрватској, заосталих пензија, немогућност добијања медијског простора за исказивање проблема бораца, ветерана, ратних војних инвалида. Велики број потјерница за Србима...

– Мора се и наш глас чути, и та наша питања око имовине, пензија и потјерница. Све бих вас замолио да будемо компактни.

ШАПИЋ: НАРОД ЈЕ РАЗОЧАРАН

Миле Шапић председник Коалиције удружења избјеглица у Србији каже да су се многе власти смијениле и политичке опције, али се нико озбиљно није позабавио проблемима Крајишника.

– Да би нас неко окупио треба много рада и када бисмо на страну ставили нашу сујету и међусобне разлике. Народ је тешко анимирати јер су преварени и разочани већ небројено пута.

ЛИНТА: ОСНОВАТИ МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР И КАНЦЕЛАРИЈУ ЗА ПОМОЋ ОПТУЖЕНИМ СРБИМА

На крају отвореног стола народни посланик и председник Савеза Срба из региони Миодраг Линта је рекао како су Крајишници подијелили на стотине удружења.

Он је истакао да није довољно да се усвоји Резолуција о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ већ је потребно и основати Меморијални центар геноцида над Србима у НДХ у којем ће историчари радити на међународном признању геноцида над нашим народом у НДХ.

Линта је предложио да се оснује Канцеларија за помоћ осумњиченим, оптуженим и осуђеним Србима за ратне злочине у којој би оптужени и осуђени Срби добијали бесплатну правну и стручну помоћ; да Министарство правде упућује протесне ноте приликом хапшења Срба, да се промијени Закон о правима бораца и признају крајишки борци за читаво вријеме рата у двоструком трајању, да Тужилаштво за ратне злочине коначно почне да процесуира злочине над нашим народом...

На крају округлог стола су се договорили да ће сви радити на обједињавању Крајишника, како би се сложили око заједничких интереса за сав крајишки народ. Као и да ће се радити на анимирању младих да се укључе у активности.

У ПРИГРАДСКИМ БЕОГРАДСКИМ ОПШТИНАМА ОДРЖАНЕ ТРИБИНЕ КОАЛИЦИЈЕ УДРУЖЕЊА ИЗБЈЕГЛИЦА

ПРОГНАНИ СРБИ: Након свих неиспуњених обећања државе чему се можемо надати?

» У организацији Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији одржане су трибине у Барајеву, Обреновцу, Лазаревцу и Младеновцу на којима се расправљало о положају прогнаних Срба у матици.

» Коалиција удружења избјеглица је прву трибину одржала у Барајеву

Барајево спада у ред општина које су у односу на укупан број становника примиле највише прогнаних и избјеглих Срба са простора бивше Југославије. Ова општина има укупно око 27 хиљада становника, а током грађанског рата у СФРЈ у њој је евидентирано готово 9.000 прогнаних и избјеглих Срба. Више од половине је трајно остало на територији општине Барајево, а слично као и у остатку Србије ни након четврт вијека многи од њих нису ријешили основно egzистенцијално питање – кров над главом.

Неки од прогнаних Срба су присуствовали овом састанку изражавајући незадовољство брзином рјешавања ових проблема, као и замјеркама на одређене неправил-

ности приликом бодовања, што је утицало, по њиховом мишљењу, и на нека неправедна рјешења приликом утврђивања коначних ранглиста за додјеле грађевинских пакета. Сматрају да би се у наредном периоду морало наћи и једно мјесто за представника кога би они делегирани из чланства Удружења прогнаних, избјеглих, расељених и досељених Срба *Ново отишлито*. Уосталом, у једном периоду у прошлости, то право су и имали.

– Људи који су доживјели сличну несрећу били су приморани да

напусте завичај својих предака и веома се добро познају. Сигурно би присуством једног аутентичног представника из такве популације био учињен велики помак ка праведнијим рјешењима – један је од закључака са ове трибине.

Предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић је навео да је најављен крај Регионалног стамбеног програма, након кога ће најмање 12.000 избјегличких породица остати без испуњеног обећања које је својевремено дала Влада Републике Србије.

Истакао је да је недавно премијерка Ана Брнабић примила чланове Одбора за рјешавање стамбеног питања прогнаних Срба из Хрватске и Федерације БиХ и народног посланика Миодрага Линте и том приликом исказала разумевање за наведени проблем и истакла да Влада има обавезу да свим прогнаничким породицама обезбиди кров над главом.

– Морамо да будемо опрезни, јер смо и у прошлости имали бројна слична обећања. Искрено се надамо да овога пута то неће бити мр-

тво слово на папиру – истакао је Шапић.

Он је навео и бројне друге проблеме који се тичу признања борачког стажа припадницима Српске војске Крајине, као и дискриминаторски однос према пензионерима из Хрватске и БиХ који нису добили право на помоћ током пандемије, иако већ деценијама живе у Србији гдје и троше своје пензије зарађене у бившим југословенским републикама.

– Из Хрватске и БиХ је протјерано скоро милион Срба, од којих је огромна већина трајно остала да живи у Републици Србији. Они са својим породицама живе у Републици Србији, а како је од завршетка рата прошло више од 25 година, данас је и добар дио њихових потомака постао пунољетан. Имајући у виду такав потенцијал надма се да ће у будућности Влада Србије имати још више разумевања и жеље да што ефикасније рјешава проблеме ове популације – закључио је Шапић.

У делегацији је био и Драган Дивјак који је позвао избјегле и прогнане Србе у Барајеву да обавијесте све земљаке са простора Федерације БиХ да је у Београду отворена канцеларија за помоћ у очувању српске земље на простору овог ентитета. **Т. ЂОРОВИЋ**

Обреновац: Послије 25 година 80 породица из насеља Сава ускоро ће моћи да откупи стан?

Коалиција удружења избјеглица у Републици Србији је 31. марта организовала трибину у Обреновцу. Трибина је одржана у Дому културе гдје су присутни изнјели члановима Коалиције своје још увијек неријешене проблеме.

Обреновац је градско насеље које се налази на ушћу ријеке Колубаре у ријеку Саву, недалеко од главног града.

Међутим, и послјије више од 25 година, многи њихови проблеми нису ријешени. Као један од највећих се издвојио проблем око права на откуп станова у насељу Сава. Ријеч је о 80 породица које не могу да откупе станове због неријешених имовинско-правних односа. Како је Миле Шапић навео након дописа народног посланика Миодрага Линте 2019. године одржан је састанак у Републичкој дирекцији за имовину.

– Државно правобранилаштво је тада предложило да се покрене судски поступак за утврђивање права својине од стране Државног правобранилаштва као надлежног органа за заступање Републике Србије. Након двије године је Влада коначно усвојила закључак (тадашња Влада 1997. године није усвојила Закључак којим би се дала сагласност за

прибављање стамбених јединица у насељу Сава у својину Републике Србије) – рекао је Шапић.

Замјеник државног правобраниоца Милена Бабић обавијестила је народног посланика Миодрага Линту, током њиховог службеног разговора, да ће до краја априла покренути тужбу у Суду у Обреновцу против грађевинског предузећа *Рад – Интернационал*. Кроз судски поступак биће утврђено ванкњижно власништво Републике Србије над наведеним стамбеним јединицама. Надлежни управни орган подноси захтјев за озакоњење објекта. Након завршетка озакоњења стамбене јединице се уписују као јавна својина у катастру непокретности с правом коришћења Комесаријата за избјеглице. Након тога Комесаријат склапа уговоре о откупу са породицама.

Незадовољство су исказале и породице које нису стамбено ријешене. И то двије категорије породица. Једни су конкурисали на неким од јавних позива (за грађевински материјал, стан, сеоско домаћинство или монтажну кућу), али су били испод црте и друга категорија прогнаних који до сада нису конкурисали из више разлога.

Шапић је подсетио да је премијерка Ана Брнабић на састанку одржаном 11. марта затражила да се утврди тачан број прогнаничких породица које нису стамбено ријешене због потребе да се уради процјена трошкова – рекао је Шапић.

Прогнани пензионери из Хрватске питали су зашто од Републике Србије не добијају новчану помоћ током короне. Право на помоћ изгубили су у Хрватској они који тамо немају пребивалиште и корисници су ПИО фонда.

Говорило се о непризнавању радног стажа оних који су радили у јавном сектору у РСК, отетој и узурпираној имовини, а посебно разочарана категорија су крајишки борци који већ годинама покушавају да им Република Србија призна ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању.

Многа лица поријеклом из БиХ занимало је на који начин и гдје могу да пријаве своју имовину која се налази на територији Федерације БиХ. Шапић и Гомирац су их упутили на Канцеларију за помоћ Србима избјеглим из Федерације БиХ у заштити њихове имовине у Федерацији БиХ која се налази у Београду у улици Гаврила Принципа 16 и на правне канцеларије које су отворене на подручју Републике Српске.

Присутни чланови Коалиције предсједник Миле Шапић и његов сарадник Милан Гомирац су се потрудили да дају одговоре на већину питања, и договорени су појединачни састанци који ће се одржати у Београду како би се видјело на који начин Коалиција може помоћи прогнаним Србима у њиховим појединачним случајевима.

ЛАЗАРЕВАЦ: УСКОРО ДОДЈЕЛА 10 СТАНОВА ЗА ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ СА ЛИСТЕ ИЗ 2017. ГОДИНЕ?

На трибини одржаној у Градској општини у Лазаревцу говорили су предсједник Коалиције Миле Шапић и његов сарадник Милан Гомирац.

Изнесен је проблем још увијек неподјељених 10 станова у Лазаревцу у власништву Града Београда у Улици Бранка Радичевића. У контакту са Секретаријатом за имовинске и правне послове Града Београда и Гораном Благојевићем дошло се до сазнања да ће и ти станови ускоро бити подијељени. Станове ће добити лица која су већ на градској ранг листи из 2017. године. Присутни су затражили да им се правно помогне око прибављања личних докумената из Хрватске (Извод из матичне књиге држављана, Извод из катастра, власнички листови...), као и помоћ приликом правних поступака у оставинским расправама.

Било је ријечи о листи која је објављена по Конкурсу додјеле 9 грађевинских пакета, али већ дужи временски период нема испоруке тих пакета. Шапић и Гомирац су обавијестили присутне и о садржају два састанка у Влади у вези са наставком Регионалног стамбеног програма који су одржани 11. и 25. марта на коме су присуствовали представници Владе, Града Београда, Комесаријата и Јединице за управљање пројектима, чланови Одбора и предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

МЛАДЕНОВАЦ: ПОТРЕБНО ЈОШ ПАКЕТА ГРАЂЕВИНСКЕ ПОМОЋИ

На трибини у Младеновцу поред предсједника Коалиције Миле Шапића и његовог сарадника Милана Гомираца трибини је присуствовао и предсједник Удружења Срба из Федерације БиХ Драган Дивјак и члан Одбора за рјешавање стамбеног питања Слађана Вујаковић. Постављана су питања у вези са имовинско-правним односима, а присутни нису крили разочарење што матица Србија и даље не признаје статус крајишких бораца. Било је и лица којима су потребни пакети грађевинског материјала, па их је занимало да ли се могу очекивати нови јавни позиви Комесаријата за те пакете.

ЛЕПОСАВИЋ: СРБИ У ЦРНОЈ ГОРИ СУ СИСТЕМСКИ ДИСКРИМИНИСАНИ 30 ГОДИНА

Бивши министар правде Владимир Лепосавић казао је да су Срби у Црној Гори јединствен примјер патриотизма у Европи и свијету данас, који се може граничити са фанатизмом, јер су провели 30 година системске дискриминације у земљи, а да јој никад нису отказали лојалност. Критиковали су власт, али нису радили против земље. С друге стране, сада видимо један ултранационални црногорски блок који одмах изашао из ДПС структура, да би кренуо у радикализацију грађанског живота. Они спрјечавају редовне вјерске обреде и пријете хаосом само зато сто су остали без јавних функција – истакао је Лепосавић у интервјуу на Јутјуб каналу Катене Мунди са Браниславом Нешићем.

Говорећи о глобалној хаосу у међународним односима Лепосавић је рекао да се систем међународног права љуља од једностраних акција из 90-их година прошлог вијека.

– Данас видимо да се систем међународног права озбиљно љуља, што је почело једностраним акцијама 90-их, па се сада међународни односи налазе на ивици хаоса или усвајања нових рјешења – закључио је Лепосавић.

ПОПОВИЋ: РИЈЕШИТИ ПРОБЛЕМ ЗБРИЊАВАЊА РАДИОАКТИВНОГ ОТПАДА

Ускоро ће бити завршен документ за који је задужен Правни тим за изразу стратегије правне заштите интереса БиХ у вези са питањем одлагања радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива из Нуклеарне електране *Кршко* на локацији касарне *Черкезовац* на Трговској гори у Хрватској.

Правни тим је формиран касно, али још постоји неколико могућности да БиХ уради како би спријечила Хрватску да одлаже радиоактивни отпад у близини границе са БиХ, изјавио је Витомир Поповић, замјеник председника Правног тима.

– БиХ би могла да тужи Хрватску због одлагалишта радиоактивног отпада – навео је Поповић, гостујући у Јутарњем програму РТРС.

Он је додао да би се требало ангажовати и многе институције да ријеше то питање, као и да се предузму одређени правни кораци.

Упркос противљењу грађана са обје стране ријеке Уне, као и представника локалних власти у сливу ријеке Уне у Републици Српској и Федерацији БиХ, Владе Унско-санског кантона, власти Републике Српске и БиХ, Хрватска планира да радиоактивни отпад из Нуклеарне електране *Кршко* одлаже у касарни *Черкезовац* на Трговској гори, у хрватској општини Двор, на самој граници са БиХ.

ВЛАДА ХРВАТСКЕ ЈОШ НИЈЕ ПОЧЕЛА ОБНОВУ НАКОН ЗЕМЉОТРЕСА НА БАНИЈИ

Влада Хрватске 14 мјесеци након земљотреса на Банији, практично није ни почела обнову. Становници живе у контејнерима, а куће граде донатори из привредног и невладиног сектора. Петоро корисника потписало је уговор за изградњу куће са градом Београдом. У Глини и даље живот у контејнерима, којих је више од 800. Чак ни већина објеката предвиђених за рушење није уклоњена. Иако су у земљотресу страдали и сјеверозападни дијелови Републике Српске, Влада Српске упутила је помоћ на Банију.

Средства су издвојена за куповину четири контејнера а, на захтјев мјештана, обновљена је спомен-костурница, у коју су похрањени остаци више од хиљаду Срба, убијених у усташком покољу у цркви у Глини 1941. године.

ДАН СЈЕЋАЊА НА СТРАДАЛУ ДЈЕЦУ СРПСКОГ САРАЈЕВА

КОЈИЋ: У протеклом рату убијено 1.418 српске дјеце!

У протеклом рату у БиХ убијено је 450 дјеце српске националности, а више од 400 је затварано у логорима, рекао је директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Милорад Којић у Источном Новом Сарајеву, гдје је обиљежен Дан сјећања на страдалу дјецу Српског Сарајева.

САМО У ЛОГОРУ УБИЈЕНО 450 МАЛИШАНА

Којић је рекао да је, према званичним подацима и публикацији коју ће Републички центар објавити у наредна два мјесеца, у протеклом рату у БиХ, по разним основама, страдало укупно 1.418 српске дјеце.

– Од тог броја, 450 дјеце је убијено, више од 400 је затварано у логорима, а више од 400 је било рањено. То је заиста застрашујуће, посебно имајући у виду начин на који су та дјеца убијана и страдала – истакао је Којић и навео примјер српског дјетета које је умрло у зеничкој болници након што је искључено са кисеоника.

Поражавајуће је, додаје Којић, да је осим Елфете Весели, осуђене за монструозно убиство дјечака Слободана Стојановића, индиректно пресуђено још шест лица, што је занемариво у односу на број убијене и дјеце која су прошла кроз логоре.

Дан сјећања на страдалу дјецу Српског Сарајева обиљежен је служењем помена и

полагањем вијенаца на спомен-обилежју убијеној дјечи у дворишту Основне школе (ОШ) *Свети Сава*, а Којић каже да је ово начин како се развија култура сјећања на страдалу дјецу Српског Сарајева, али и из цијеле Републике Српске.

– Одавде треба да пошале поруку да убијање дјеце представља убијање будућности – нагласио је Којић и додао да ће публикација Републичког центра о страдању српске дјеце бити подијељена свим школама, али не због ширења мржње већ због сјећања на њих.

ТУЖИЛАШТВО ШТИТИ ЗЛОЧИНЦЕ

Изасланик српског члана Председништва БиХ Бошко Томић рекао је да још нико није одговарао за убијене дјевојчице које су се у вријеме примирја играле испред своје школе.

– У марту, мјесецу великог страдања и егзодуса сарајевских Срба, морамо се сјећати нашег страдања и исељавања. У овом мјесецу се уједињени морамо сјећати и спомињати наше невини страдале – рекао је Томић.

Рада Тешановић Цвијетић подсетила је да правда за њеног свирепог убијеног брата Милуна, који је имао свега 18 мјесеци, никада није стигла.

– Нема истине ни правде и неће је ни бити док је тамо Тужилаштво. Ако се наши изборе да се Тужилаштво врати нама и да ми процесуирамо злочинце, можда правду и дочекамо, а овако нећемо никада – нагласила је Цвијетићева.

НЕМА НИЈЕДНОГ СУДСКОГ ЕПИЛОГА

Директор ОШ *Свети Сава* Жељка Топалић указала је на обавезу обиљежавања важних датума за Источно Сарајево, те да у школама има-

ју обавезу да младе нараштаје уче да не забораве своје страдале вршњаке и да негују културу сјећања и да се на тај начин ствара осјећај припадности.

За вријеме примирја 11. марта 1995. године, снајперским хицима убијене су ученице ОШ *Свети Сава* Наташа Учур и Милица Лаловић које су безбрижно играле ластиш испред своје зграде у сарајевском насељу Грбавица које је тада било под српском контролом.

На списку Центра за истраживање ратних злочина за сада се налази 118 имена убијене дјеце Српског Сарајева.

До данас нема ниједног судског епилога или подигнуте оптужнице за било које убијено дијете у Српском Сарајеву.

Спомен-обилежје убијеној дјечи са подручја Српског Сарајева од 1992. до 1995. године открили су 13. септембра 2018. године тадашњи председник Републике Српске Милорад Додик и директор ОШ *Свети Сава* Данијела Мрда.

На споменику су уклесани стихови пјесника Горана Врачара *Сумрак*, који су посвећени страдалој дјечи.

Споменик је изграђен на иницијативу Школског одбора и Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Источно Сарајево са циљем његовања сјећања на убијену дјецу у Српском Сарајеву. **ГЛАС СРПСКЕ**

У ВИШЕГРАДУ ОДРЖАН ПОМЕН ВОЂИ СРПСКОГ АНТИФАШИСТИЧКОГ ПОКРЕТА

ПОМЕН ЋЕНЕРАЛУ ДРАЖИ МИХАИЛОВИЋУ

Припадници равногорских покрета на достојанствен начин су обиљежили у Вишеграду страдање вође српског антифашистичког покрета ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића и његових следбеника.

Поштујући наредбу МУП РС овај скуп је протекао без униформе ЈВУО и уобичајеног војног постројавања у центру Вишеграда уз надзор припадника Министарства унутрашњих послова РС и мировних снага ЕУФОР-а, пише БИРН БиХ.

Парастос, полагање цвијећа и паљење свијећа одржано је у Добрунској Ријечи, познатој као Дражевина надомак Вишеграда, гдје је око стотинак људи одало пошту ђенералу ЈВУО Драгољубу Дражи Михаиловићу. Њега је због антифашистичких заслуга и несебичне помоћи приликом спасавања америчких pilota постхумно одликовао амерички председник Хари Труман.

Председник Равногорског покрета РС Душан Сладојевић је у изјави за БИРН БиХ казао да је овај датум важан и да ће га увијек обиљежавати, на начин како то налаже православна вјера – молитвом.

– Када дајемо парастос, одајемо и почит генералу Михаиловићу. Он није био поштар и ватрогасац, по војничком правилу службе кад се одаје почит таквим људима, одаје се по правилу војничке службе, а то радимо постројава-

њем и предајом рапорта војводи Алексићу – рекао је Сладојевић.

Говорећи о узнемирености јавности због њиховог окупљања и посебно повратника у Вишеград, Сладојевић је за БИРН БиХ, али и током обраћања Равногорцима казао како они својим начином обиљежавања никога не угрожавају, нити им је намјера некога узнемирити.

– Могу да разумијем, да је људима којима је неко страдао тешко, али им поручујем да од ниједног Равногорца не треба да се осјећају непријатно – поручио је Сладојевић.

Суд Босне и Херцеговине је недавно ослободио припаднике Равногорског покрета Душана Сладојевића, Славка Алексића и Ристу Лечића због оптужбе да су наводно изаивали националну, расну и вјерску мржњу на подручју Вишеграда и околине у марту 2019. године.

Гостујући на телевизији К3 министар унутрашњих послова РС Драган Лукач је рекао да су ове године одлучили заштити одржавање овог скупа наводећи како се не смије „дозволити угрожавање било кога, ни својом појавом, изјавама или кореографијом“.

26 ГОДИНА ОД ЕГЗОДУСА 120.000 САРАЈЕВСКИХ СРБА

» Недељко Чубриловић на Малом Зејтинлику

» Помен служио митрополит Хризостом

Слика сарајевске голготе скоро истовјетна албанској

Један од највећих мирнодопских егзодуса једног народа десио се у Сарајеву, када је непосредно последице потписивања Дејтонског споразума, више од 120.000 Срба напустило своје у рату одбрањене домове.

Напуштајући своје куће због политике уцјена и пријетњи да ће „сваки Србин који је носио пушку бити изведен пред суд“, многи су са собом понијели и посмртне остатке својих најближих. Највећи број је своју вјечну кућу нашао на Сокоцу.

На соколачком војничком гробљу Мали Зејтинлик, које је вечна кућа и за око 1.000 српских бораца чији су посмртни остаци ексхумирани и пренесени с гробаља у општинама које су након Дејтона припале Федерацији БиХ, његово високопреосвештенство митрополит дабробосански Хризостом служио је помен за све погинуле српске хероје. Нешто касније пара-

стос је служен и у Манастиру Светог Георгија на Равној Романији, који је изграђен као симбол отпора на том простору.

Митрополит Хризостом рекао је да на Малом Зејтинлику почивају они који су се борили за слободу, мир и јединство српског народа и да им зато и приличи да почињају ту у миру.

Владика је подсетио на тешку слику 1996. године измјештање сарајевских Срба из родних села и завичаја.

– Слика сарајевске голготе је скоро па истовјетна слици албанске голготе, када се српска војска са својим народом повлачила преко албанских гудура све до Јонског мора да би стигли на острво слобода Крф – рекао је митрополит.

Председник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић је поручио да је егзодус Срба из Српског Сарајева огромна жртва узидана у темеље

Републике Српске и најпотреснија прича о страдању, жртви и етничком чишћењу једног народа.

– Оно што није успјело окупаторима у Првом свјетском рату и свим непријатељима у Другом свјетском рату, догодило се у овом последњем грађанском рату. Сарајевски Срби расути су широм Републике Српске, Србије, Европе, Америке, Аустралије... а у њиховом родном граду и данас их зову агресорима. То је јединствен примјер да систематски, упорно и на лажима, од жртве покушавају да направе злочинца – поручио је Чубриловић.

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Душко Милуновић истакао је да су се сарајевски Срби, и они који су дошли да им помогну у борби да сачувају своја огњишта, борили веома храбро.

– По храбрости и по жртвама нарочито се истица-

ла Илијашка бригада, која је поднијела страшну жртву и исказала огромну храброст током цијелог одбрамбено-отаџбинског рата – рекао је Милуновић.

Он је додао да је један од официра Унпрофора, који је био наклоњен Србима, дошао да им каже да извуку своје жене и дјецу са тог подручја јер се на њих спрема сила коју неће моћи да издрже и која ће уништити све пред собом – њихова огњишта и њихове најмилије.

Према његовим ријечима, Илијашани су остали на положајима, потукли су до ногу непријатеље и ко зна који пут показали да није важно каква те сила напада, већ је важно какву светињу браниш.

Српски борци су током рата зауставили 35 офанзива муслиманско-хрватске војске, одбранили домове, а онда су Илијаш, Грбавица, Илија, Рајловац, Хаџићи, Мрковићи, Нахорево и друга насеља у Дејтону припала ФБиХ.

СЛОБОДА КРОЗ ГОЛГОТУ – У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ ОДРЖАНА СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

ТРАЈНИ ЗАЛОГ СТВАРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

– Срби су изласком из Сарајева 1995. година дали трајни залог стварању Републике Српске – поручио је градоначелник Источног Сарајева Љубиша Ћосић на академији Слобода кроз голготу у оквиру обиљежавања 26 година од егзодуса сарајевских Срба.

– Оно што је одбрањено препуштено је другима и тада је стављен залог опстанка Републике Српске. Велика је дилема, да су Срби у овом броју остали у Сарајеву, како би данас многи простори Републике Српске изгледали – рекао је Ћосић.

Он је упитао како данас изгледају средине у којима живе Срби из Сарајева, једним дијелом у Источном Сарајеву, а како изгледају средине које су напуштене.

– На шта данас личе Вогиша, Илијаш, Хаџићи, Грбавица, Рајловац, Рељево и све оне средине у којима су Срби били доминантни и које су годинама стварали? Личе на неке мало измијењене касабнице, доминантно изграђене туђим капиталом и са изгра-

ђеним вјерским објектима – рекао је Ћосић.

Ћосић је напоменуо да Источно Сарајево, али и друге општине Српске у којима су сарајевски Срби исказали стваралачки потенцијал, показује колико су ти људи, који су 1995. године напустили Сарајево, успјели да се материјално и духовно уздигну, те истакао да је огромна разлика између Сарајева данас и некад.

– Огромна је разлика из-

међу Сарајева које је имало 157.000 Срба и данас, када их је мање од 5.000, као и Источног Сарајева, које је некад имало око 10.000 људи, а данас има 60.000 и представља мјесто и центар окупљања. Као Срби тада, тако данас Источно Сарајево представља значајан фактор опстанка Републике Српске – указао је Ћосић.

Савјетник српског члана Председништва БиХ Бошко Томић рекао је да само при-

сјећање на доба егзодуса сарајевских Срба и данас изазива стрес, а да је њему најтеже било да гледа када су људи, осим своје покретне имовине, носили и посмртне остатке најмилијих.

– Срби који су остали на овим просторима с пуним правом су рачунали на земљу ослобођену и у њиховом властништву – њихова ђедовина – да ће остати. Нажалост, свјетски моћници су одлучили да буде другачије – рекао је Томић.

Председник Скупштине града Источно Сарајево Бранко Короман упитао је како се другачије може назвати него жртва, а не агресор, када неки град изгуби 100.000 становника, погине 7.000 људи и 121 дијете, а нестане 221 лице.

Он је нагласио да је српски народ у Сарајеву два пута страдао, први пут током одбрамбено-отаџбинског рата, када је бранио своја огњишта, породице и право на живот, а други пут последице Дејтона када је морао да напусти све што је одбранио.

ГУСЛАРСКО ВЕЧЕ ПОСВЕЂЕНО ЕГЗОДУСУ САРАЈЕВСКИХ СРБА

Гусларско вече организовано је поводом сјећања на егзодус Срба из Сарајева, који су у прошлом рату платили највећу цијену за српски народ и који су најзаслужнији за стварање Републике Српске, рекао је организатор вечери Зоран Голубовић, који је и председник Гусларског друштва *Старина Новак* са Пала. Он је навео да су у програму наступали паљански, гуслари из Црне Горе, Требиња, као и бесједничари и епски пјесници. Градоначелник Источног Сарајева Љубиша Ћосић истакао је да је оно што раде гусларска друштва и људи који воле гусле незаобилазно повезано са српском традицијом и бићем.

Члан Гусларског друштва *Старина Новак* са Пала Душан Пејић сматра да је вечерашње гусларско вече посвеђено једној важној, великој и тешкој теми какав је егзодус сарајевских Срба, истакавши да је то нешто што се никада не смије заборавити.

– Жртва сарајевских Срба се мора памтити и на прави начин валоризовати, јер су они платили највећу жртву у последњем отаџбинском рату. Морамо да памтимо ту сеобу и да знамо да је Сарајево било српско и да је оно ипак и данас донекле српско, не смијемо га се никада у потпуности одрећи иако смо одатле изашли, и то не милом, већ силом – сматра Пејић.

Ранко Минић из Удружења гуслара *Војвода Момчило* са Жабљака рекао је да му је част што је на Палама „међу својом браћом“, да би сви заједничком пјесмом евоцирали успомене на прошла времена.

ИЗЛОЖБА ОДБРАНА, ЕГЗОДУС, ОПСТАНАК

У Источном Сарајеву приказана је изложба *Одбрана, егзодус, опстанак*. Цјелине: одбрана, егзодус и опстанак хронолошки су приказ нејтежих тренутака Одбрамбено-отаџбинског рата на подручју сарајевских општина па све до слика живота и мирне свакодневице у Источном Сарајеву. Поставка свједочи о страшном страдању, али и пркосу и истрајности сарајевских Срба да остану овдје и да стварају нови живот у овом дијелу Републике Српске.

Њени аутори су Ђорђе Кардум, Миле Рајић и Рајко Паштар, а организована је уз подршку *Кинотеке* Републике Српске.

ПОМЕН У РЕЉЕВУ

Обиљежавање 26 година од егзодуса сарајевских Срба ове године је кренуло из Рељева, прије рата богатог српског села у околини Сарајева из којег су мјештани, који су ту живјели стотинама година, масовно кренули у егзодус након потписивања Дејтонског мировног споразума. Данас у Рељеву има десетак српских кућа у којима живи махом старије становништво, а његови предратни становници расељени су широм Републике Српске, Србије, Европе и свијета.

Сјећање на библијски егзодус сарајевских Срба због учињене неправде у Дејтону

Навршава се 26 година од библијског егзодуса око 120.000 сарајевских Срба са својих вјековних подручја током фебруара и марта 1996. године истиче предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Србима је учињена велика неправда јер је Дејтонским споразумом договорено да Српско Сарајево буде предао муслиманима. Српско Сарајево је јединствен примјер на простору БиХ по томе што се од Срба који су одбранили свој град у рату, тражило да у миру пристану на власт својих непријатеља. Сарајевски Срби су, почетком 1996. године, одлучили да напусте своја огњишта и крену у неизвјесност јер им међународна заједница није гарантовала слободу, безбједност и заштиту њихове имовине.

Алија Изетбеговић и бошњачке власти су свакоднев-

но упућивали пријетње Србима да ће сви они који су носили униформу Војске Републике Српске морати да одговарају пред судовима. То је практично значило да би сваки Србин који је носио пушку и војнички одбранио своје огњиште и град, могао да очекује хапшење, репресалије и много горе ствари. Срби су напустили општине

или дијелове општина гдје су били већина и које су године и деценијама стварали: Хаџићи, Илиша, Илијаш, Вогошћа, Ново Сарајево, Стари Град, Нови Град и Центар. Трагична је чињеница да овај народ током преговора у Дејтону 1995. године нико није питао да ли треба да припадну Републици Српској или Федерацији БиХ.

Линта истиче да су Срби у Сарајеву готово уништени као народ. Од 1992. до 1996. године протјерано је око 150.000 Срба. У Сарајеву, по попису становништва из 2013. године, живи свега 13.000 Срба али је тај број сада далеко мањи. То јасно показује да је Сарајево одавно постало једнонационалан град и да су приче бошњачких политичара о његовој мултиетничности брутална лаж за међународну заједницу. Један од бројних доказа за затирања српских трагова у Сарајеву јесте избацивање српских књижевника, научника, умјетника, народних хероја и српских топонима из назива улица и тргова. Поред тога, плански се отима српска имовина као што су стамбови ЈНА, пословни објекти, земља и друго. Такође, градска и кантонална власт одбија да обиљежи бројна српска стратишта у Сарајеву.

ЛИНТА ОСУЂУЈЕ ИМЕНОВАЊЕ ЈЕЛЕНЕ МИЛИЋ ЗА АМБАСАДОРА СРБИЈЕ У ХРВАТској

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта осуђује именовање Јелене Милић за амбасадора Србије у Хрватској.

Добро је познато да се Јелена Милић дуго година активно залаже за улазак Србије у НАТО и да оправдава агресију на нашу земљу 1999. године. Поред тога, Јелена Милић оцјењује Русију као државу која тобоже подстиче нестабилност на Западном Балкану и заступа безочну лаж да се у Сребреници десио геноцид.

Линта истиче да се не смије заборави-

ти чињеница да је НАТО имао кључну улогу у спровођењу злочиначке акције Олуја чији је циљ било протјеривање крајишких Срба са својих вјековних подручја. Свако ко се залаже за улазак Србије у НАТО у суштини оправдава злочиначку акцију Олуја као највеће етничко чишћење у Европи после Другог свјетског рата.

Због наведеног Јелена Милић није особа која ће искрено заступати интересе више од пола милиона прогнаних Срба и оно мало преосталих Срба у Хрватској.

НАСТАВАК ШИРЕЊА МРЖЊЕ: Ученици у Тузланском кантону уче да су Срби агресори

Дodataк уџбенику историје за девети разред основне школе у Тузланском кантону у коме пише да су Срби агресори није ништа ново и представља један од бројних доказа ширења мржње према Србији и српском народу на подручју Федерације БиХ, оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Он подсјећа да од 2018. године ученици основних и средњих школа у Кантону Сарајево на часовима историје уче лекције о непостојећој агресији Срба на БиХ 1992–1995. године, опсади Сарајева и геноциду у Сребреници. Наиме, Скупштина кантона Сарајева је 2017. године усвојила скандалозне законе о основном и средњем образовању у којима стоји србомрзачка одредба: „Министар ће осигурати да наставни садржаји, односно тематске јединице које су посвећене изучавању злочина геноцида почињеног у Босни и Херцеговини, у временском периоду 1992–1995. година, тематске јединице посвећене опсади Сарајева, према пресудама надлежних судова, буду саставни обавезујући дио наставног плана и програма.”

Линта истиче да бошњачки политичари и интелектуалци промовишу лажне митове о српској агресији, опсади Сарајева и геноциду у Сребреници. Брутална је лаж да су Србија и Срби извршили агресију на БиХ, а да су Бошња-

» Србомржња на сваком кораку

ци водили одбрамбени рат и били жртве тзв. великосрпске агресије. Поставља се питање како је могуће да су Срби, чији су преци живјели дуги низ вијекова на подручју БиХ, могли да изврше агресију сами на себе. Безочна је лаж да је Сарајево било под опсадом од стране Војске Републике Српске.

Бројне чињенице јасно показују да се радило о блокади и да је Сарајево било подијељен град што је утврдила и Међународна независна комисија за истраживање страдања Срба у Сарајеву.

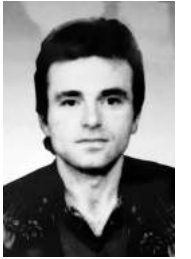
Истина је да су Срби у Сарајеву доживјели масовне злочине и етничко чишћење о чему се не говори у приручницима за бошњачке ученике.

Потпуна је лаж да се у Сребреници десио геноцид над Муслиманима. То је, између осталог, закључила и Независна међународна комисија за истраживање страдања свих народа у сребреничкој регији у периоду 1992–1995. године.

Истина је да се на подручју Сребренице десио злочин над Србима и Муслиманима.

РАЈКО ВУКАДИНОВИЋ СТРАДАО БРАНЕЋИ ПЛИТВИЦЕ ОД ТУЋМАНОВОГ ПРОУСТАШКОГ РЕЖИМА

Прије 31 годину на Плитвичким језерима десио се први оружани сукоб између хрватских специјалаца и припадника милиције САО Крајине, у јавности познат као „крвави Ускрс” истиче предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

У оружаном сукобу 31. марта 1991. године погинуо је припадник милиције САО Крајине Рајко Вукадиновић (32) који је са својим саборцима бранио подручје Коренице и Плитвичких језера од намере припадника хрватске специјалне полиције да их заузму и започну убијање и прогон српског народа. Реализацију наведеног циља у том тренутку спријечила је ЈНА. Рајко Вукадиновић је био прва жртва агресије проушташког режима Фрање Туђмана на српски народ на подручју Крајине. Због тога је важно да се Србија и крајишки Срби сјете Рајко Вукадиновића и да обиљеже годишњицу његове погибје. Током наведене акције хрватска полиција је заробила 17 Срба који су мјесецима свирепо мучени све до њихове размијене у августу исте године.

Линта истиче да је агресивна акција хрватских специјалаца на Плитвичка језера један у низу доказа да Туђманов режим није имао политичку вољу да се успостави суштински дијалог са Србима и истински поштују његова уставна, национална, политичка и културна права. Туђманов режим се одлучио за ратну опцију с циљем стварања етнички чисте хрватске државе по узору на НДХ. То је, између осталог, потврдио Фрањо Туђман својим србомрзачким изјавама да рата не би било да га Хрватска није жељела и да је НДХ била израз тежњи хрватског народа за властитом државом. Такође, први Туђманов министар полиције Јосип Бољковац, у својој књизи *Истина мора изаћи ван*, написао је да је рат у Хрватској почео нападом на Србе, мислећи, између осталог, на оружане сукобе на Плитвицама 31. марта 1991. и у Борову Селу 2. маја 1991. године.

СРБИ НИКАДА НЕЋЕ ОБИЉЕЖАВАТИ 1. МАРТ КАО ДАН НЕЗАВИСНОСТИ БИХ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта истиче да Срби никада неће обиљежавати 1. март као Дан независности Босне и Херцеговине из политичких, историјских и других разлога. Наведени датум подсјећа Србе на нелегални референдум о независности БиХ и убиство српског свата Николе Гардовића у Сарајеву 1. марта 1992. године у Сарајеву.

Срби из тадашње БиХ су били за останак у Југославији и нису учествовали на наведеном референдуму о независности чији је циљ био једнострано издвајање БиХ из тадашње Југославије мимо воље српског народа. 1. март као празник дубоко вријеђа српски народ јер је то дан када је почео рат БиХ и планско страдање и етничко чишћење Срба на подручју Федерације БиХ. Данашња БиХ није настала ни 1945. нити 1992. године, већ даном потписивања Дејтонског споразума 21. новембра 1995. године. Захтјев политичког Сарајева на прослави 1. марта продубљује неповјерење између српског и бошњачког народа.

Линта истиче да је са подручја Федерације БиХ протјерано око 500.000 Срба а њихова имовина је систематски уништана и отимана.

Малобројни Срби у Федерацији БиХ су дискримисани у низу области, посебно када је ријеч о запошљавању и државном и јавном сектору, употреби српског језика и ћирилице, наставним плановима и програмима у којима стоји да су Срби агресори и злочинци, повратку отете и узурпиране имовине, подршке српским организацијама, величању ратних злочинаца, негирању или умањивању српских жртава, протјеривању познатих Срба из назива улица и тргова и др.

ЈУБИЛЕЈ КУД-А ЂИРИЛО И МЕТОДИЈЕ - 10. ГОДИШЊИ КОНЦЕРТ

» Добитници признања за непрекидно активно учешће у оснивању и развоју друштва.

Омладина из Бусија чува крајишку баштину

У Новој Пазови у ОШ *Расико Немањић – Свети Сава* одржан је јубиларни десети годишњи концерт КУД-а *Ђирило и Методије* са Бусија под слоганом *Да се не заборави* под покровитељством Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије и општине Земун.

Овим наступом извођачи су показали шта значи бити чувар традиције и народних обичаја. Тешко је на млађе генерације преносити традицију, а посебно то радити у контиуитету.

Публика која је испунила свечану салу, могла је уживати у предивном колориту ношњи, спретним и увјежбаним играчким корацима и предивној пјесми.

Наступали су домаћини КУД *Ђирило и Методије*, КУД *Извор Стари Бановци*, тамбурашки оркестар КУД-а *Милан Етић* из Брезичана Република Српска, пјевачка група КУД-а *Ђирило и Методије*, Ранка Срдић читала је своје стихове, дјечја пјевачка група КУД-а *Ђирило и Методије* и дјевојчица анђeosког гласа поријеклом са Космета Павлина Радовановић.

Предсједница КУД-а Сњежана Вељо свечано је отворило ово дружење.

– Желим да вам овај концерт остане у сјећању, ово је десетогодишњи јубилеј који смо требали да прослаavimo још прије двије го-

» Сњежана Вељо и Миле Малбаша

дине, али нажалост нисмо могли због епидемије Ковида-19.

Предсједник *Отаџбинској цокреши* Драгомир Лалић уручио је цвијеће Сњежани Вељо уз ријечи захвалности што је већ деценију посвећеношћу дјецу надарила да лијепе пјесме и пјевају и играју.

– Шансу за опстанак на овој нашој планети имају само посвећени и друштвено одговорни људи као што је Сњежана, јер уколико нисмо посвећени пропаћемо. Са кугле

» Подмладак КУД-а Ђирило и Методије

земаљске нестајали су и много већи народи од нас ако су били заборавни, а ми Срби нисмо велики, а прилично смо заборавни. Зато вас молим немојте заборавити овај дан. Морамо имати сјећање, културу, морамо помоћи нашој Сњежани.

Концерту је присуствовао и предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта који већ дуги низ година подржава рад овог КУД-а.

– Када дођем на овај концерт прва асоцијација су ми Бусије као посебан симбол трагедије коју су преживјели крајишки Срби деведесетих година прошлог вијека. Доживјели су катастрофу, али нису клонули духом. Наставили су да се боре за себе и своје породице, да раде, стварају, да се куће и један од резултата те борбе јесте и КУД *Ђирило и Методије*. Поносан сам када видим наше младе Крајишнике, чланове КУД-а *Ђирило и Методије* који дају важан допринос чувању крајишке и шире српске културе, традиције и обичаја.

Линта наглашава да је веома важно да Република Србија још снажније ради на јачању културног и духовног јединства српског народа.

Предсједница КУД-а је додјелила плаке-

те свима који су заслужни за постојање КУД-а *Ђирило и Методије* за све оне који су били велика подршка и дали допринос за сваки играчки корак и пјесму.

Плакете су добили: Миљана Лукић, Невена Лукић, Јована Милановић, Теодора Триповић, Николина Триповић, Андреа Тишма, Илија Перлић, Николина Мићић, Јелена Лукач, Никола Вељо, КУД *Милан Етић*, Бајић зидар, Бранко Чекић, кројачица Драгица Хараламбо, породица Зорић, Сузана и Миљенко Крунић, месара *Чешник*, породица Милана Цвјетићанина, породица Радомира Басрака, Предраг Стаменковић, Младен Јаковац, предсједник општине Земун Гаврило Ковачевић, Комесаријат за избјеглице и миграције, Миле Малбаша за непрекидно активно учешће у оснивању и развоју друштва.

Плакете су добили и неуморни умјетнички руководилац и креатор дјечјих кореографија Снежана Тишма, као и креатор свих кореографија првог ансамбла Михајло Кардић.

Такође, у ресторану *Банија* на Бусијама након вечере додијељене су и захвалнице. Кроз богат програм присутне је водила шармантна Татјана Рађеновић. **ДРАГАНА БОКУН**

» КУД Извор Стари Бановци

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ПОМЕН СРПСКОМ ПИСЦУ БРАНКУ ЂОПИЋУ

У Београду 26. марта на Новом гробљу одржан је помен на дан сјећања на великог српског писца Бранка Ђопића. Помену су присуствовали чланови Клуба књижевника *Бранко Ђопић* из Београда, предвођени предсједником клуба Даром Трифовић, и чланови Управног одбора Удружења Срба из општина Босанске Крајине из Федерације БиХ, предвођени предсједником Драганом Дивјаком.

Драган Дивјак је напоменуо да сваке године обиљежавају годишњицу смрти нашег великог књижевника.

– Бранко Ђопић је мој земљак, рођен само неколико километара од мог мјеста, и обавеза ми је чувам сјећање на њега. Зато предлажем да сви заједно посјетимо родно мјесто Бранка Ђопића и његову, недавно обновљену, родну кућу.

До сада су организовано ишли са извиђачима Републике Српске из Приједора и Бањалуке. Окупи се преко 100 извиђача, посјете Бранкову родну кућу и прошетају његовим стазама гдје је и он шетао. Од његове родне куће до Грмеча. На планини Корчаница се одржи историјски час.

– Нажалост, обиљежја посвећених Бранку Ђопићу у Београду нема. Имамо жељу да се

на Косанчићевом венцу направи биста Бранка Ђопића – рекао је Дивјак.

Предсједница књижевног клуба Дара Трифовић нагласила је да док је она на челу Клуба он ће радити у славу Бранка Ђопића.

– У тешкој смо ситуацији, у корони смо изгубили велики број чланова, оно што ми даје наду су нови чланови који приступају клубу.

Након полагања цвијећа и паљења свијећа чланови клуба Славко Вигњевић, Љиљана Стаменковић, Миломирка Стевановић,

Бранка Павловић, Дара Трифовић и Живота Ђурић читали су и рецитовали своје стихове посвећене управо Бранку Ђопићу.

Бранко Ђопић је рођен 1. јануара 1915. у мјесту Хашани у Босанској Крајини. Иза себе је оставио више од 50 приповједака, пјесама, романа... Био је изузетни сатиричар, што је нажалост довело до тога, да га се прогласи непријатељем партије. Основну школу завршио је у родном мјесту, нижу гимназију у Бихаћу, а учитељску шко-

лу похађао је у Бањалуци, Делницама и Сарајеву, те је завршио у Карловцу. На Филозофском факултету у Београду дипломирао је 1940. године на групи за педагогију. Прву причу објавио је 1928. године, а прву приповијетку 1936. Његова дјела су, између осталих, преводена на енглески, њемачки, француски и руски језик.

Био је члан Српске академије наука и уметности и Академије наука и уметности Босне и Херцеговине. Извршио је самоубиство скоком са Моста братства и јединства 26. марта 1984.

У Ђопићевим дјелима доминирају теме из живота људи из Босанске Крајине и Народноослободилачког рата. Он је својим дјелима подигао споменик себи, али и свом родном крају.

Најпознатија дјела: *Башта сњегове боје*, *Доживљаји Николејине Бурсаћа*, *Језева кућица*, *Доживљаји Мачка Тоше*, *Мајареће године...*

Својевремено у писму једном пријатељу Ђопић је написао: „Није ме мајка Личанка родила да пузим и превијам се и више волим да ме чак и анархистом зову, и дрским и безобразним човјеком, него ли књижевником без кичме, достојанства и савјести.“

ДРАГАНА БОКУН

ЗАВИЧАЈНИ КЛУБ КОРДУНАША ОБРАДОВАО ГУРМАНЕ

ОДРЖАНА КОРДУНАШКА 9. КОБАСИЦИЈАДА

У печењари Врело 27. марта одржана је 9. Кобасицијада са преко 20 учесника у организацији Завичајног клуба Кордунаша. Жири је био у саставу Душан Деветак поријеклом са Баније, Илија Блешчић поријеклом из Далмације и Кордунаш Драган Томашевић. Поред прве три награде жирија, и присутни гости су дегустирали кобасице и гласали за прве три најкусније.

ЧАСТ ЈЕ БИТИ У ЖИРИЈУ

Прва Кобасицијада је одржана 2011. године код председника Завичајног клуба Кордунаша Слободана Шараца. Кобасицијаде је и наредних година он организовао, с тим да се двије године није одржала с обзиром на проглашење епидемије корона вируса. Ово је девета Кобасицијада по реду, али посебна по томе што је ове године организује Завичајни клуб Кордунаша. У организационом одбору су управо Слободан Шарац, као зачетник ове манифестације, Душко Дејановић, Миле Новаковић и Данијел Клипа.

Доктор ветеринарске медицине Драган Томашевић за Српско коло је рекао да је први пут на Кобасицијади те му је указана част да буде члан жирија.

– Оно што смо оцјењивали је било органолептички – погледом, мирисом и укусом,

» Миле Новаковић, Душко Дејановић, Слободан Шарац и Данијел Клипа

као и конзистенцијом. Индивидуални укус који нама лично одговара нисмо оцјењивали. Трудити смо се да будемо непристрасни. Надам се да ће се ова манифестација и даље традиционално организовати јер прије свега циљ је дружење и на крају сви су побједници – рекао је Томашевић.

Жири је прије проглашења побједника коментарисао да је било изузетно тешко оцјенити најбоље јер су све кобасице биле добре.

– Сви људи који су донјели кобасице су већ професионалци у том послу, било нам је изузетно тешко. Укуси су слични, поднебља са којих долазе произвођачи су такође географски слични, тако да није било неких великих варијација – рекао је Томашевић и нагласио да се нада да ће све

више младих бити укључено у овакве манифестације.

КЉУЧ ЈЕ У ДОБРОМ МЕСУ

Код кобасица се оцјењивао мирис, укус и изглед. Најбољи по сва три критеријума био је Ђуро Шкаљац, његов узорак је био под редним бројем 9, а освојио је 8 бодова од максималних 10.

– Нисам очекивао да ћу освојити прво мјесто, али јесам да ћу бити међу прва три. Од момента када смо почели ову кобасицијаду, па до данас сви су усавршили производњу. Откако се такмичим контактирао сам многе произво-

» Посјетиоци дегустирају кобасице и гласају за најбоље

ђаче и покупио рецепт од више њих.

Шкаљац наглаша да квалитетне кобасице нема без квалитетног меса, да свиња има одређену тежину и да се не мијеша дивљач.

– У мојој кобасици је чисто месо са малим постотком сланине и осталих адитива, дао сам приоритет месу од бута и плећке.

Друго мјесто, и са само једним бодом мање (7) освојио је произвођач Миле Улемек. Његова кобасица је била под редним бројем 28 и како сам каже није очекивао друго мјесто.

– Производњом кобасице се бавим преко 10 година, али прозвдим за кућну употребу. Немам неки тајни рецепт, битно је да је квалитетно месо, а све остало радим по осјећају – рекао је Улемек који сваки године долази на Кобасицијаду.

Треће мјесто по оцјени жирија освојио је узорак број 7 са 6 освојених бодова чији је произвођач Слободан Шарац који је и зачетник ове манифестације.

– Има много добрих кобасица, а када смо почели било је много лошијих кобасица, па су се такмичари сваке године усавршавали. Иако је код нас на Кордуну дугогодишња традиција прављења кобасица, ми смо превазишли наше старе.

Шарац је такође навео месо као најбитнији фактор да би кобасица била добра.

– Кобасица се прави од меса, а не од отпада. Некада су стари људи правили кобасице, да се не би бацало месо, а сада се кобасица прави од квалитетног меса.

По оцјени публике најбољи су били: Слободан Шарац треће мјесто, друго мјесто Сини-

ша Бунчић чији је редни број кобасице 11, и прво мјесто и најбољи произвођач по оцјени публике је Дејан Паласан под редним бројем 6.

УСКОРО КОРДУНАШКО ВЕЧЕ

У име организационог одбора за Српско коло говорио је Душко Дејановић и нагласио да је ово прва Кобасицијада у организацији Завичајног клуба Кордунаша.

– Након двије године паузе у организацији Кобасицијаде, сједећи један дан баш овдје на ручку Слободан Шарац и ја смо одлучили да ове године организујемо Кобасицијаду. И ова Девета кобасицијада, а прва у организацији ЗКК је организована по моделу претходних 8.

Мотив за овако добар одзив Дејановић види у чињеници да су се током корона људи много мање окупљали на завичајним дружењима.

– Надамо се да ћемо у скорој вријеме да одржимо и чувено Кордунашко вече, немамо још тачан датум, али бих овом приликом поручио свима који су купили карте 2020. да оне важе и данас и моћи ће их искористити када се буде организовало Кордунашко вече.

Учествовали су још: Раде Трукуља, Огњен Кулина, Милан Павловић, Драган Бјеливук, Лука Јарчов, Небојша Харамбашић, Слободан Булић, Дејан Баљак, Никола Кекуш, Дарко Вукић, Душан и Димитрије Кушић, Жељко Зеленовић, Немања Преочанин, Бранко Зорић, Драган Харамбашић,

Захвалнице су добили још и Марко Скорић, Душан Дегенек, Српско коло, RTV Niagara, печењара Врело...

ДРАГАНА БОКУН

БРАВСКО: ПРОМОЦИЈА ГРМЕЧКЕ КОБАСИЦЕ

У Бравску код Босанског Петровца одржан је седми Фестивал кобасице чији је циљ афирмација одрживог руралног развоја. Седам екипа правило је кобасице на лицу мјеста. На такмичењу је било више од 50 узорака кобасице. Оцјењиване су у три категорије: сува, од дивљачи и кобасица прављена на лицу мјеста. Грмечка кобасица прави се од домаћег меса, 85 одсто свињетине и 15 одсто јунетине, уз основне зачине.

» Ђуро Шкаљац, Слободан Шарац и Драган Томашевић

КРАЈИШНИЦИ СА СВИХ СТРАНА ПРИСКОЧИЛИ У ПОМОЋ

САКУПЉЕН НОВАЦ ЗА ОПЕРАЦИЈУ НИКОЛЕ НОВАКОВИЋА

Никола Новаковић (21) је прије три године страдао у тешкој саобраћајној несрећи и поред врло лоших прогноза љекара овај млади Крајишник пробудио се из коме. Сада се опоравља, али функције руку и ногу му још нису враћане, те му је стога потребна компликована операција која кошта 6.300 евра.

На сву срећу Крајишници

су се удружили и били хумани те је новац скупљен за мање од 10 дана и Никола може на операцију.

Породица се захваљује Завичајном клубу Кордунаша, Удружењу бораца Кордуна, Удружењу Крајишких Срба Прело из Чикага и РТВ Нијагара као и око 70 донатора.

Желимо Николи много среће на операцији и брз опоравак! **ДРАГАНА БОКУН**

ОДРЖАНА 3 БОРОВСКА КОБАСИЦИЈАДА

НАЈБОЉА КОБАСИЦА СТИГЛА ИЗ ЈАГОДЊАКА

У Борову је 5. марта у организацији Општине и Ловачког друштва одржана 3. Кобасицијада на којој је изабран најбољи пријављени произвођач овог месног специјалитета.

– Нисам велики стручњак, али кажу они стручнији од мене да је овдје посебан ваздух, посебно струјање вјетрова што је погодно за сушење кобасица. Од мјеста до мјеста свако има неки свој рецепт – прича ловник Ловачког друштва Борово Бранко Пушкар, а начелник Зоран Бајановић додаје да им је циљ да ова манифестација у будућности буде масовнија и препознатљивија.

– Хтјели смо да покренемо ову манифестацију јер су свињскоља и прављење кобасица лијепа традиција у нашем Срему. Овдје се у зимском периоду праве добре кобасице, а ова манифестација је прилика да се то и покаже – каже начелник општине.

И док су домаћини из Борова и околине доносили своје узорке на оцјењивање, код бине иза зграде Општине окупио се приличан број људи. На штандовима су своје мјесне производе излагали домаћи месари и пољопривредна газдинства, а посјетиоци су имали прилику да дегустирају различите специјалитете.

– Рецепт је стандардан. Стављамо бибер, со, паприку луту и слатку, бије-

» Главни мајстор Гордан Савичић (у средини) прави кобасице

ли лук и то је то – каже главни мајстор прављења кобасице Гордан Савичић.

Стручни жири искусних мајстора кобасице из Борова у саставу Светислав Вукосављевић, Рајко Јерemiћ и Миле Митић имао је тежак задатак да од 16 пристиглих узорака изабере оне најбоље.

Прво мјесто на крају је припало Драгану Продановићу из Јагодњака

чија је кобасица од свих пристиглих узорака проглашена за најбољу. Овај барањски домаћин и произвођач савомеснатих производа доказао је да Јагодњак нема само добар кулен, већ и врхунску кобасицу. Друго и треће мјесто на овогодишњој Кобасицијади освојили су Боровчани Весо Арсић и Валентина Пушкар.

НИКОЛА МИЛОЈЕВИЋ – СРБИ.ХР

	СРПСКИ ПИСАЦ, НАУЧНИК И ПОЛИТИЧАР ОД ЧИЈЕ СМРТИ ЈЕ ПРОШЛО 140 ГОДИНА	СТЕПЕН САРВ-ШЕНСТВА У БУДИЗМУ	ПОЗНАТО ДЕЛО АУТОРА СА СЛИКЕ	СТАРО-ГРЧКИ ВАЈАР ИЗ ЕГИНЕ
	НАЈ-ФИНИЈИ ПАМУК ЗА РУБЉЕ			
	ЦРНО ДРВО, ЕБАНО-ВИНА			
	ФРАНЦУСКА КЊИЖЕВНИЦА, МАРГЕРИТ			
ПЛАНИН. ПРЕДИО КОД СРЕБРЕНИЦЕ				
РОДНО МЈЕСТО И МЈЕСТО СМРТИ СРПСКОГ ПИСЦА СА СЛИКЕ	ЖИТЕЉКА ВАРАДИНА	ПЛАНИНСКИ ЛАНАЦ У МЈАНМАРУ	ПРЕДРАГ ОДМИЉА	
ПРВИ ПАРАН БРОЈ			СМИСАО ЗА НЕШТО ЛИЈЕПО	
УЈЕДИЊЕНА АРАПСКА РЕПУБЛИКА			ИМПЕРАТОР СЕЛО КОД МИОНИЦЕ	ПОСЛАСТИЧАР
ОВЦЕ И КОЗЕ				БОРБЕ КРСТИЋ
ВЕЛИКИ СРПСКИ ПЈЕСНИК, МИЛАН				2. И 4. ВОКАЛ ГРДЊА (ТУР.)
ПОСМРТНИ ЛЕЖАЈ			РЕГ. ВАТЕР. ЛИГА ПЈЕВАЧ ПРОЕСКИ	
ПРОДАВНИЦА РАЗНИХ ВИНА				
ОЗНАКА ЗА НЕПОЗНАТУ ОСОБУ		ШОФЕР РАЧУН		
РИБЕ СА ИКРОМ				ПРВО СЛОВО АМПЕР
ТИТУЛА ПРЕМИЈЕРА У ЊЕМАЧКОЈ				

РЕШЕЊЕ: мако, ебан, дпра, Осаг, Лећа, два, уккз, УАР, цар, брави, ЫК, Ракић, ео, одар, РВЛ, винотека, а, канцелар.

ПРЕДСТАВЉЕНА МОНОГРАФИЈА АУТОРА ВОЈИСЛАВА ГЊАТА

70 ГОДИНА БОЛНИЦЕ У ДОБОЈУ

Поводом обиљежавања седамдесет година ЈЗУ Болница *Свети аиосиол Лука* у Добоју је 9. марта ове године у Центру за културу и образовање на свечаној академији у издању ЈЗУ Болница *Свети аиосиол Лука* представљена Монографија *Седамдесет година Јавне здравствене установе Болница „Свети аиосиол Лука“* аутора Војислава Гњата. Књига садржи 280 страница уз подршку 232 фотографије.

Монографија *Седамдесет година Јавне здравствене установе Болница „Свети аиосиол Лука“* Добој представља живу слику једног времена које је постало дио историје овога града.

94 специјалиста, 6 субспецијалиста, 43 доктора на специјализацији и осам доктора медицине, рекао је између осталог рецензент проф. др Никола Гаврић приликом представљања књиге.

ОД ПОЗАЈМЉЕНОГ ХИРУРГА ДО 151 ЉЕКАРА

Листајући странице ове хронике, читаоца на први поглед збуњује, боље рећи одушевљава, то што је Болница у Добоју у својих седам деценија свога постојања прескочила читав вијек.

Од једног „посуђеног“ хирурга и 90 кревета прве године рада, данас се винула до 450 болничких кревета и импозантног тима од 151 доктора медицине, међу којима

КРОЗ БОЛНИЦУ ПРОШЛО 4.700 ЗАПОСЛЕНИХ

И данас је, послје Универзитетског клиничког центра Бањалука, добојска болница највећа у Републици Српској.

У њој су стасала и стасовају велика имена добојског здравства, познати драги и незаборавни људи који су своју стручност, хуманост и човјечност ставили на располагање својим корисницима, задобијајући љубав, по-

штовање и повјерење народа овог краја.

Неизбрисив траг у њој оставило је преко 4.700 радника разних занимања.

У својој богатој прошлости из својих редова изнедрила је девет доктора медицинских наука, осам професора на медицинским факултетима, 14 магистара медицинских наука, два доцента и 110 примаријуса.

– Стога се данас поноси овом успјешном и познатом здравственом установом уз искрену захвалност здравственом особљу које се брине за здравље свеколиког становништва у добојском окружењу и шире – поручио је Гаврић.

МИТРОПОЛИТ МИТРОФАН БАН

Чувар српског имена и православних светиња у Црној Гори

За одбрану и очување православних светиња у Црној Гори од развог зла и јада водила се борба и брига кроз многе вијекове. Један од челника те борбе био је и каснији митрополит Митрофан Бан.

Митрофан Бан је рођен 1841. године као Марко Бан од српских православних родитеља, оца Георгија и мајке Анастасије у селу Главашу у Грбаљској жупи, која је у то вријеме као и цијела Бока Которска била у саставу аустријске Далмације. По завршетку школовања замонашио се 1865. године у манастиру Савина, а већ 1867. године постао је старјешина манастира Подластје.

Кад је због одмазде аустроугарске војска због Бокешког устанка поред осталог спалила и манастир Подластју опчињен борбом Црне Горе за својом слободом 1869. године прелази у Кнежевину Црну Гору са жељом да се прикључи храброј Црногорској војсци.

Своје образовање и посвећеност православној вјери дали су му основа да 1870. године постане игуман манастира Мораче.

Како је сам истицао с Божјом помоћи, поносом и великом одговорношћу брину се о светињи коју је 1252. године подигао унук Стефана Немање, син Вуканов, Стефан Немањић који је тада владао Зетом. Дивно здање изграђено у рашко-романском стилу представљало је мјесто на коме су се окупљали житељи Старе Херцеговине и гдје су доношене важне одлуке.

За вријеме окупације Турци су у њему увијек видјели неку врсту своје опасности па су га почетком 16. вијека разорили. Вјерујући православи народ старохерцеговачких племена која су се борила за своју слободу.

Знајући све ово, када су Турци 1877. године поново напали манастир Морачу тадашњи игуман Митрофан Бан ставио се на чело својих сународника у одбрану светиње и нејачи, жена и старца, којима је пријетила велика опасност. У току жестоке борбе с бројнијим Турцима Митрофан је храбрио своје ратнике и офицере. У кри-

тичном моменту битке наредио је да звоне сва манастирска звона што је личило да кроз њих црква јеца и позива синове у помоћ. Ови звуци збунили су Турке, а бранитељима дали подстрека и снагу те су одбранили свој манастир уз бројне турске жртве. Сутрадан се игуман Митрофан Бан у манастирској цркви захваљувао Богу на даровној побједи, а звона, она иста звона звучала су весело, милосвучно.

Догађај од заборава забиљежио је и оставио нараштајима професор Лазар Перовић, а објавила га *Зора* лист за забаву, поуку и књижевност, у Мостару, у свом мартовском броју 1900. године док је уредник листа био Атанасије Шола.

Професор Лазар Перовић, као рођени Цетињанин од оца оружара из Херцеговине на основу чега је свом имену додавао надимак Херцеговац, био је свршени ученик Богословско-учитељске школе и свршени студент Духовне академије у Санкт Петербургу. Радио је у Цетињској библиотеци и био уредник часописа *Луца*, а касније као директор Ваљевске гимназије и професор Богословије *Свети Сава* у Београду. Знао је професор Перовић да ће овај записани догађај као и многи слични имати позитивног одјека међу нараштајима.

Митрофан Бан је 1877. године постао архимандрит. Имајући велики углед био је постављен за администратора Епархије захумско-рашке на чијем челу је био пуне 23 године. Обављао је и функцију администратора Црногорске митрополије. За митрополита Црне Горе, Брада и Приморја постављен је

1884. године, а у Санкт Петербургу је рукоположен за владика Црне Горе и Брада 1885. године. Након хиротоније примио га је руски цар Александар III и честитао му на звању.

Митрополит Митрофан је имао велика уважавања према Руској православној цркви јер је Цетињска митрополија добијала највећи дио свих видова помоћи баш од Руске православне цркве све од почетка 18. до почетка 20. вијека.

На освештавању цркве задужбине књаза Николе у Никшићу 1900. године митрополит Митрофан Бан је у својој бесједи истакао значај српских манастира и борбу за њиховим очувањем рекавши: „Наши свети манастири, који су негда подигли српски владари и великани, били су непобједиви духовни бедем који су својом моралном снагом заклањали и чували пострадали српски народ да га коначно не угуше мутни таласи туђега насиља и да га не стрпоштају у дубоки океан вјечите његове пропасти.“

Кад је краљ Никола 1916. године напустио Црну Гору он није хтио да пође с њим већ је остао уз свој народ. Својим помирљивим ставом за вријеме аустроугарске окупације успио је да сачува велики број свештенства и народа.

У периоду од 1918. до 1920. године учествовао је у спровођењу и успостављању уједињених Српске православне цркве у Пећку патријаршију. На скупу свих српских епископа названим Средишњим архијерејским сабором маја 1919. године изабран је за предсједника Духовног савјета на коме је говорио истакао једну реченицу, а која гласи: „Нама је у дио пала велика срећа, што смо доживјели ове епохалне дане, у које смо позвани да заједнички у братској слози изведемо наше црквено јединство.“

Митрополит Митрофан Бан је за вријеме своје црквене службе у Црној Гори подигао и обновио 11 манастира и 165 цркава што је један од доказа како се с љубављу и оданошћу брине и бране православне светиње.

» Епископ нишки Доситеј Васић, викарни епископ Митрополије карловачке Иларион Зедемски, епископ Темишварски др Георгије Летиг, архиепископ цетињски Митрофан Бан, митрополит зворничко-тузлански Иларион Радонић

МИЛИВОЈЕ МИШО РУПИЋ

НОВА КЊИГА СРЕТЕНА ЈАКОВЉЕВИЋА

Скривена историја о страдању Срба на простору НДХ (1941–1945)

Сретен Јаковљевић, новинар, писац и члан Удружења новинара Србије (УНС) објавио је књигу *Скривена историја о страдању Срба на простору НДХ (1941–1945)*

– Овом књигом покушавамо многе скривене приче да отргнемо од заборава – написао је Јаковљевић у предговору и додао да се у рату заборављају судбине и страдања „малих“ људи, а њихове приче чине највјеродостојнији мозаик истине о ратним ужасима.

Књига је резултат вишедеценијских истраживања у архивама, библиотекама, као и непосредних разговора са учесницима Другог свјетског рата.

Аутор у дјелу пише да су комунисти величали своју побједу, скривали грешке и злочине које су учинили, а Југословенску војску приказали као негативце.

– У то име многе злочинце и кривце за српска страдања 1941. године никада нису извели пред лице правде – додао је Јаковљевић.

Међутим, истину нису скривали само побједници, већ и поражени, припадници Југословенске војске због сопствене сигурности и будућности своје дјеце.

Јаковљевић се посебно осврнуо на њемачку операцију *Вајс* – битку на Неретви 1943. године која је оста-

» Сретен Јаковљевић и Матија Бећковић

ла најконтроверзнија тема у историји Србије.

На крају се аутор осврће на жене, мајке, супруге и дјецу из тог периода.

Оне су „безимени“ хероји које су на најбруталнији начин страдале, убијане, силоване, а усташе су им из руку отимале дјецу.

Аутор за њих каже да су трпиле, патиле, орале, копале и биле у сјенци мушкараца и због тога заслужују јединствен споменик захвалности.

Пјесник Матија Бећковић је рекао да је ово драгоцено дјело за откривање истине о ратним догађајима на том простору.

– Драгоцјено је толико што се у књизи налази велики број обичних људи са својим причама и личним судбинама који свједоче о рат-

ним збивањима и страхотама рата – изјавио је он.

Објављивање књиге су помогли Удружење Коњицана у Републици Српској, Електопривреда Републике Српске, манастир Тврдош, општине Гацко, Невесиње, Вишеград и Удружење новинара Србије.

Сретен Јаковљевић је рођен 1950. године у селу Бијела код Коњица. Основну и средњу школу завршио у Коњицу. Дипломирао је на Факултету политичких наука у Сарајеву. Новинарством се бави од 1967. године. Први текст је објавио у листу младих *Наши дани у Сарајеву*. Члан УНС-а је од 1985. године и уредник локалних листова *Раковицке новине* и *Чукарица Раковица*.

АНЂЕЛА МОМЧИЛОВИЋ / УНС

ПРОМОВИСАНА ЗБИРКА ПЈЕСАМА ОГЊЕНА КАНДИЋА

Празник поезије у Дучићевом граду

На окриље Међународног дана поезије, 22. марта 2022. године, у велелепном амбијенту Галерије Музеја Херцеговине у Требињу, одржана је промоција збирке пјесама Огњена Кандића *На њрају Стиварности*.

Ријеч је о првој Кандићевој књизи која је свјетло дана угледала још маја мјесеца прошле године. Ипак, због свима познатих околности, требало је да прође доста времена како би аутор ове збирке своју поезију могао да презентује херцеговачкој публици.

О Кандићу и његовом поетском стваралаштву надахнуто су говорили проф. др Саша Кнежевић, професор Радомир Вучковић, испред издавача – СПКД *Просвјетна* Гацко, те проф. др Жељка Пржуљ са Катедре за србистику Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву.

Вјерујем како имамо једног од пјесника који ће у наредном периоду и те како бити важан за српску поезију уопште, поручио је рецензент књиге, професор Саша Кнежевић.

– Ради се о једном пјеснику који има и пјеснички дар, али и један одличан сензибилитет за књижевност који се, наравно, стиче читањем, а поред тога, захваљујући свом филозофском учењу, и један

дух који му омогућава да у своју поезију унесе нешто више од самога дара, односно нека знања која његову поезију чине озбиљнијом – истакао је Кнежевић за медије.

Збирка пјесама *На њрају Стиварности* сачињена је од шест својеврсних циклуса у којима аутор обрађује све оне теме које пјесника чине пјесником и које поезију чине поезијом. Након Кандићеве поздравне ријечи, публика је уживала у сјајном извођењу, прије свега, родољубивих и љубавних пјесама, које су претходних година, посредством друштвених мрежа, већ освојиле срца херцеговачке публике. *Крик нерођене Србије*, *Химна бесмртника*, *Дух равнодушија*, *Љејоша*, *Тестиamenti*, само су неке од пјесама које су се нашле на репертоару невестињског поете, иначе вишег асистента на Катедри за филозофију ФФУИС.

Сваки долазак, односно повратак, у Херцеговину и Требиње за мене представља једну посебну радост. Није нимало једноставно говорити своју поезију и о својој поезији у Дучићевом граду, нарочито не у овом величанственом амбијенту Музеја Херцеговине којег је управо он оплеменио бројним експонатима и чији се дух, на необјашњив начин, и даље јак живи осјећа, рекао је Кандић.

– Како се налазимо не само на прагу Стварности, него и на прагу прољећа, тако би и поезија, која се с правом понајвише повезује са овим годишњим добом, барем вечерас, требала да буде таква, да, попут прољећа, преображава, наговјештава један нови живот, буди у нама најљепша осјећања, одбровује и охрабрује, указује на све оне запостављене љепоте и радости, инспирише за љубав.

Управо таквом поезијом овај млади пјесник и филозоф из Невесиња „части“ је своје земљаке, обећавајући им ускоро нови сусрет. Ових дана Кандић испишује последње странице свог романа првијенца *Касини за вјечности*. То ће бити сјајан повод да се требињска публика у скорој будућности упозна и са Кандићевим прозним стваралаштвом.

ЖИВОТ ИЗМЕЂУ ЛИЧНОГ И ТУЂЕГ ДОБРА

О егоизму и алтруизму

ПИШЕ: ДР ЈОВО РАДОШ

„Болест од које болује човечанство: та се болест зове илзузија себичности“

СВ. НИКОЛАЈ ВЕЛИМИРОВИЋ

О помоћи другима (посебно невољницима) наши људи су размишљали у разним животним ситуацијама, па и приликом орања и наговјештаја будућих земаљских плодова, што се види из следећих стихованих порука:

*„Ојс воко, ојс!
Уз долинице, низ долинице,
Помојла ми Свеша Бојородице
Да угдијелим ћораву и сакајћу
Колико мојо, ѿако ми Бој йомој’о“.*

И при слављењу крсне славе, заједно су (на позив долибаше), пјевани стихови за све невољнике:

*„Помоз Боже и Бојородице;
Помоз Боже сћара и нејака,
Сћар не море, нејак не умје;
И свакоја кому је невоља“.*

Егоизам је у народу, углавном, схватан као „ђавоље“ својство („Преча му гузица од образа“), али је, истовремено, пословично евидентира и његова прагматистичка суштина, појавност и присутност: „Свак је себи најближи“, „Свак на своју воденицу воду навраћа“, „Волим себе него тебе“, „Он теби, а ти опет себи“, „Нит је у питању моја јуница, нити моја гузица“, „Не лаје куца ради села, него ради себе“, „Ко није за се, није ни за другога“.

Став о алтруизму (као од Бога датој благодати) сажет је у следећим исказима: „Мисли добро туђој крави, твоја ће доћи сама“, „Нема мала у туђем малу“, „Ко не чува туђе, неће имати ни своје“ и „Грехота је имати, а не дати“, мада се и претјерано давање не одобрава: „Ко много дијели, скоро ће просити“.

Једно од превлађујућих моралних одређења, које је усмјерено против себичности и самодовољности дато је у исказу: „Не ваља гузицом врата затварати“.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ СРПСКО КОЛО

Уколико желите да добијете свој примјерак Српског кола позовите број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радним данима од 9 до 16

СОЛУНСКИ ДОБРОВОЉЦИ И ЊИХОВИ ПОТОМЦИ ПРЕПОРОДИЛИ БАНАТ

» Домаћини и гости учи почетка свечаности

» Челници Удружења потомака Солунаца са омладином Владимировац

У ВЛАДИМИРОВЦУ КОД АЛИБУНАРА ОБИЉЕЖЕНО 100 ГОДИНА КОЛОНИЗАЦИЈЕ

Откривањем спомен плоче са именима свих добровољаца са Солунског фронта, пригодном поемом коју је за ову прилику написао и говорио њихов потомак Зоран Слеччевић, а затим ручком, у оближњем Девојачком бунару, 27. марта, обиљежен је вијек колонизације Владимировац.

Диван сунчан дан и релативно велики број мјештана дочекао нас је у Владимировцу, насељу у општини Алибунар. Мада се о историји овог мјеста може писати много, вриједи истаћи да је оно веће од општинског центра Алибунара и да се налази на магистралном путу Београд–Вршац. Владимировац се може подичити својом историјом, а посебно људима који су своје животе дали на Солунском фронту да би преживјели и омогућили својим потомцима да живе на овим просторима.

КОЛОНИСТИ УДАХНУЛИ ЖИВОТ ВЛАДИМИРОВЦУ

Само насеље је основано 1808. године и звало се Петровосело. У њему живе представници великог броја националности, а најбројнији су Срби са нешто више од 50 и Румуни са преко 30 процената. Садашњи назив носи од 1922. године тако да се симболично може везати и за долазак колонизираних становништва у ово мјесто.

Када смо код колонизације треба рећи да је тадашња била добровољна, за разлику од оне 1995. године када је Олуја „донијела“ прогнане Србе из истих тих крајева одакле су и њихови преци овамо дошли прије 100 година.

Званични дио програма почео је полагањем вијенца на споменик ратницима добровољцима 1912–1918. године.

Предсједник потомака Солунаца Сава Лукић, у пратњи потпредсједника Душана Боројевића, секретара Удружења Ранка Прибића и омладинаца обучених у народне ношње, урадили су то са великим пијететом према својим прецима у име 150 чланова Удружења. Многи од њих, који тренутно живе у Београду, Земуну, Нишу и другим крајевима, због корона вируса, или других обавеза, нажалост нису могли да присуствују овој свечаности.

ИМЕНА ЗА СВА ВРЕМЕНА

Сама презимена на споменику говоре да су прије стотину година „Босна, Далмација, кршевита Лика послале са родне груди своје, Солунце и њихове фамилије да просторе Војводине населе и на нова огњишта да ватре упале“, како, између осталог, пише у поеми Зорана Слеччевића коју је прочитао на овом скупу. Слеччевић је поему завршио ријечима да: „...данашње село на старо не личи, веће је и љепше – баш као у причи“.

Удружење потомака Солунаца добровољаца 1912–1918. године у парку, преко пу-

» Зорана Братић и Сава Лукић су открили спомен-плочу

та Храма Светог Јована Владимира, а посредно поред раније подигнутог споменика ратним добровољцима, уз свесрдну помоћ мјештана и потомака Солунаца, подигло је спомен-плочу како би генерације које долазе знале ко су им, и колико храбри, били преци.

Предсједница општине Алибунар Зорана Братић и предсједник Удружење потомака Солунаца добровољаца 1912–1918. Владимировац Сава Лукић имали су част да открију спомен-плочу, а затим су се гости упутили ка Девојачком бунару, гдје су их, како српски обичаји налажу, дочекала погача и со.

У другом дијелу манифестације одржаном у ресторану *Плава гама* у Девојачком бунару, присутнима се први обратио Сава

» Олга Вуковић

Лукић. Захвалио се на одзиву на ову свечаност, напомињући да се не смију заборавити људи који су прије једног вијека дошли у ове крајеве из својих ранијих завичаја и да њихови потомци морају бити поносни на њих.

Лукић је посебно истакао да му је изузетно драго што се међу присутнима налазе Олга Вуковић, кћерка Микана Боројевића, носиоца Карађорђевог звијезде, чије би име, по приједлогу Удружења, требало да понесе једна улица у насељу Колонија у Владимировцу.

Поздравио је и Јована Драгаша, сина Илије Драгаша солунског добровољца, који се као аустроугарски војник предао Русима и са осталим земљацима упутио на Солунски фронт, као и Владимира и Бошка Калинића, такође потомке солунских добровољаца. На крају свог излагања, Лукић је предложио, и нада се да ће уз помоћ општине бити постављен споменик у румунском православном гробљу на коме су сахрањивани потомци Солунаца до 1940. године, истичући да је међу њима било највише дјеце.

СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ СЕ НИКАД НИСУ ПРЕДАВАЛИ

Умјесто оправдано одсутне предсједнице општине Зоране Братић, присутне је поздравио општински одборник у СО Алибунар Зоран Максимовић Шуцо, дугогодишњи секретар МЗ Владимировац. Максимовић је у свом препознатљивом стилу упутио ријечи захвалности свима присутнима што су се одазвали на овај изузетан значајан јубилеј, нагласивши да се поноси својим прецима и

да је сигуран да би се и они поносили својим потомцима.

Скупу се обратио и народни посланик и предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта рекавши да му је изузетна част да присуствује обиљежавању 100 година од колонизације српских добровољаца у насељу Владимировац. Истакао је да су добровољци двију српских војски Краљевине Србије и Краљевине Црне Горе у Великом рату (1914–1918) у огромној већини били Срби, аустроугарски држављани из Баније, Лике, Кордуна, Далмације, Славоније, Барање, Босне, Херцеговине, Боке Которске, Баната, Бачке, Барање, Срема које је водила идеја српског државног и духовног јединства.

– Због тога су они одлучили да се у рату боре на страни српске и црногорске војске. То су били људи који су унапријед осуђени на смрт. У случају заробљавања чекао их је аустроугарски преки суд, породице би им биле интерниране у логоре, а имовина конфискована. Због тог разлога добровољци српске војске никада се нису предавали. У периоду од 1920. до 1941. године, у крајевима Баната, Бачке, Барање, Срема, Славоније формирано је око 200 насеља у којима је учествовао Другог свјетског рата живјело око 100.000 добровољаца и чланова њихових породица. Српски добровољци и њихови потомци дали су велики допринос друштвеном, економском, културном, просвјетном и сваком другом развоју Србије и Југославије – истакао је Линта, напомињући да морамо бити поносни на наше славне претке и нека им је вјечна слава.

На крају службеног дијела програма Сава Лукић се захвалио спонзорима за спомен-плочу, браћи Урошевић, сестрама Станка Ковачева, Мири и Ради, лимару Дамјану Нанићу, штампарији Аце Добросављевића, Ранку Прибићу и свима који су помогли да се она подигне на овај значајни јубилеј.

Лукић се посебно захвалио на присуству народном посланику Миодрагу Линти, предсједници општине Алибунар Зорани Братић, мјесном пароку Милану Стефановићу, Ђорђу Лукачу из Националне службе за запошљавање, одборнику СО Алибунар Зорану Максимовићу, Ђурици Белићу и Лавинел Ардељану, предсједнику и потпредсједнику Резервних војних старјешина општине Алибунар, предсједнику пензионера општине Алибунар Милошу Окиљу, предсједнику Крајишника из Владимировац Милану Вранешевићу, Борку Брежанину из Купиника и свима који су својим присуством увеличали овај скуп. Нови би, по његовим ријечима, требало да буде на промоцији књиге *Монотрафија 100 година колонизације Владимировац* која је у припреми.

ЖЕЉКО БЕКИЋ